

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 c
 Helyben házas keréva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kérések visszaküldésére
 vagy megírására nem vállal felelősséget.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Helyes módosítások 3 fillér.

NAGYVÁRAD, május 30.

P ü n k ö s d.

Piros Pünkösöd napja nemcsak az egyház, hanem a világ erkölcsi és társadalmi újjászületésének is nagy napja.

Az az egynéhány apostol, kik egykettő kivételével a társadalom alsóbb rétegéből kerültek elő: ma, a Szentlélek Isten átalakító erejével a keresztény világrend és keresztény világnézet örökké csodált alapítói lettek.

Az erősség Lelke átadomította gondolat- és érzelemvilágukat. Bátrak lettek az igazság kimondására, mely bátorság egyik legfőbb jellemvonása minden igazi apostolnak.

Ez a rettenthetetlen bátorság, ez tette fejükre a világot átalakító erőnek koronáját. Ez a szókimondás, az örök igazságoknak ez a meghunyászkodást nem ismerő bátor hirdetése, párosulva a legtisztább, a legnemesebb erkölcsi léttel: ez fejlesztette tanításukat oly hatalommá, hogy legyőzték vele a pogány világ álliteneit s a Krisztusi eszmék a maguk isteni szépségükben és ragyogó fenségükben meghódították az emberi értelmet és akaratot.

Az erősség Lelkének isteni ihlete; ez sarkallta, ez ösztönözte az apostolok lelkét, hogy elmenjenek az akkor ismert hatalmas birodalmakba s ott bontsák ki a keresztény eszmék lobogóját, hol legféktelenebb hatalmat bitoroltak a hamis istenek.

Ez a bátorság, az erősség Lelkének

isteni ihlete tüzei ma is tettek az igazi apostoli lelkeket, hogy szembeszálljanak ne csak Ázsia, Afrika pogány babonáinak hatalmával, de szembeszálljanak a raczionalista filozofusok és szocialista demagógok »egyéni függetlenség« ürügye alatt szabad vallástalanságot és szabad erkölcsatlanságot hirdető hóbortjaival is.

E bátorság nélkül a testi élvezetek mámorában elpetyhüdt emberiség nem ismerte volna fel és ma sem ismerné meg a keresztény eszmék és elvek új szellemét, új vért, új életet adó isteni erejét.

A pogány világrend ledöntésére évszázadok kellettek.

Vér és köny áztatta három századon át a földet.

Róma városa földalatti utcáinak, te-reinek óriási tömegével ma is ékesen beszélő tanuja, mily óriási harc folyt a két világrend között s mily isteni erőt kellett kifejteni a keresztény vallásnak, míg a katakombák keresztlye az emberiség szellemi haladásának és erkölcsi megizmosodásának egyedül biztos irányítójául ismeretelt el.

Hogy milyen borzasztó és förtelmes volt az a pogány világrend, mi, a kik keresztény kulturában nevelkedtünk, a művelődés történelem tanítása nélkül el se tudnók azt képzelni.

Társadalmi téren mindenütt a legféktelenebb kasztrendszer uralkodott, mely az emberiséget több részre osztva: a legfelsőbbekből teremtett isteneket, a legalsóbb néposztályt pedig igavonó barmoknak tekintette és sokszor az istenek kiengesztelésére véráldozatul használta.

Erkölcsei téren a legégbekiáltóbb kevélység, vérszomj, birvágy, erkölcsi aljasság, általános erkölcsatlanság tartották fogva az emberi lelket. Nem egy, de több nemzet volt, mely a testiség legaljasabb förtelmeit az isteni tisztelet lényeges alkotó részévé avatta.

Ime, ezek voltak a magára hagyatott emberi ész kedvencz bálványai, ezeket kellett lerombolni az apostoloknak, hogy csodálatos reformjukat, az egyetemes szeretet világrendjét: az igaz Isten helyes tiszteletét, az általános emberszeretetet, az egyenlőség és testvériség magasatos elveit, — mint a keresztény társadalmi és erkölcsi rend biztos alapjait, — föl-építhessék.

A történelem tanuskodik róla, hogy a keresztény vallás ezen isteni feladatát mily fényesen tölté be. A nyers hatalom és féktelen szenvedélyek helyébe állítá az általános emberszeretetet. Eltörölte az emberáldozatokat. A rabszolgákat egyenjogúvá tette uraikkal. A nőt felemelte a prostitúció förtelmeiből, visszaadta neki emberi méltóságát s a családban férjének egyenjogú élettársává tette.

Ime, így fejlődött ki a mai civilizáció, mely az apostolok óta keresztény alapokon nyugszik.

Sajnos, a mai kor kulturgögje kezdi fitymálni a kétezer év által kipróbált alapokat. A hosszú idők viharai megtisztult erkölcsi törvényeket kétes értékű teoriákért akarják áldozatul dobni. Vallás, morál, lelkiismeret, mintha csak üres, értéktelen fogalmak lennének. Nem látjátok-e, úgymond egyik jeles publicistánk,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az uniformis.

I.

Mindszenty Sándort meg Gyárfás Gézát, mikor ama tavaszi délelőttön ott beszélgettek a püspök-parkban, aki elhaladt mellettük, mindenki megnézte. Mivelhogy ritkán is lát az ember olyan szép férfit, amilyen a fiatal kórházi orvos, Mindszenty doktor volt, akit a város Adoniszának hívtak különben; bátor egyszerű látásra azzal is tisztában lehetett mindenki, hogy Gyárfás, a snájdig huszárhadnagy, akit csak mostanában helyeztek ide, veszedelmes versenytársa lesz a szívek világában.

Jó barátok voltak ők, valaha iskolatársak is — egy darabig s most, hogy nagy idő múltán újra összehozta őket a sors, egy kissé hosszas beszélgetésbe elegyedtek. Mindszenty

valami mulatságos dolgot mesélt éppen, hanem aztán egyszerre elhallgatott. Akkor történt ez, mikor amott a tulsó kapun Dénes Márta lépett a parkba. Mindszenty csak egy pillanatig hallgatott, aztán hamarosan folytatni akarta a beszédet. De Gyárfás Géza, aki véletlenül megsejtette a hallgatás okát, hamiskásan sodort egyet szép fekete bajuszán s közbeszólt hirtelen:

— Ki az a lány, Sándor?

Mindszentyt láthatólag zavarba hozta a kérdés hamarjában alig tudott rá megfelelni.

— Dénes Márta, mondotta később; Dénes ügyvéd leánya.

— Hm. Így messziről elég csinosnak látszik.

A magas, előkelő termetű szőke leány lassan a közelükbe ért. Gyárfás pózba vágta magát s kidüllesztvén mellét összepöngette sarkantyuját. Dénes Márta éppen ekkor ért oda hozzájuk. Mindszenty bizalmasan köszönt feléje, Gyárfás pedig egy kissé merészen nézett

az arcába. Aztán, hogy elhaladt mellettük, még sokáig követték a szemükkel.

— Fess, határozottan fess! jegyezte meg a hadnagy és hetykén csapta félre fején a sipkáját.

Mindszentynek elborult az arca, mintha haragudott volna. Hanem azért nem szólt semmit. Megint a hadnagy beszélt mostan:

— Jó ismerősöd ez a szép lány?

— Az, felelte hűvösen Mindszenty.

— Hamar kapitulál, ugy-e?

— Nem mondatnám. Nem minden ön-elégültség nélkül mondotta ezt a város Adonisz. Hanem aztán jónak látta hozzátenni:

— Különb, én nem próbáltam még.

— Majd megpróbálom én. Biztosítalak, fáradozásom nem is lesz hiába.

Mindszenty egyre jobban sáppadozott. Ekkora nyegleség kihozta a sodrából. Megerőtetésébe került a színlelt nyugodtság, amelylyel megszólta Gyárfást:

— Kissé képzelődöl! Nem gondoldod hadnagy ur?

CZILLÉR IMRE

vászon, asztalneműek, uri és női divatárak NAGYÁRUHÁZA
NAGYVÁRAD,

Fő-üzlet: Fő-utca, Orsolya-zárdával szemben. Fiók-üzlet: Szent László-tér.

ajánlja női mosó divatszövetek, kalapok, keztyük és napernyők legkiválóbb ujdonságait.

Legnagyobb választék **Rövidárak, DMC** kötőfonalok, **kézimunka** és hozzá valókkban.

Legjobb fegyház-költésű **harisnyák** és **tornaingek** nagy raktára.

Hausschild fonalból kötött Patent gyermek harisnya gyémánt fekete színben:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10—12 éves
46	50	54	60	66	74	80	86	92	1.—1.10 fillér párja

a cinizmus ragályának rémes terjedését, mely szennyréteg gyanánt ülepszik a lelkekre? Nem látjátok-e az ijesztő falánkságot, mely megkerül minden tilalomfát és megkerít minden érzületet? Oda néztek a piacra, a műhelybe, a gyülesterembe, az irodába, szóval mindenüvé, a hol az ember emberrel, érdek érdekekkel találkozik, oda néztek az emelkedés lépcsőire, vagy a süllyedés lejtőjére: mindenütt ott van az aranyborjú, melyet körülzáncolnak vakmerő szédélgéssel, durva kapzsisággal, ádáz szeméremmel.

Pünkösdtől ilyen szellemben: az önzetlenség, morál, jellem, lelkiismeret, vallás, szóval a keresztény hit és erkölcsi elvek kigunyolásával megünnepelni nem lehet. Az a szemérmelen kulturgög, modern lelkismeretlenség, jellemszegénység és mindjobban terjedő immorálitás, mely a mai társadalom szellemét jellemzi; az apostolok eszméivel homlokegyenest ellenkezik. Vissza, vissza erről a süppedő talajról a keresztény kultúra első munkásainak sziklaszilárd útjára! A mai idők kételkedő ledérségétől szellemi és erkölcsi megizmosodást hiába várunk; míg ellenben, ha visszatérünk az első Pünkösdi szelleméhez, akkor az erkölcsi és szellemi átalakulás diadal utat tesz az emberiség lelkében.

Kovács J.

Ugron Gábor beszámolója.

Nevezetes napjuk van ma Pünkösdi első napján a szilágyosomlyóiaknak, Ugron Gábor választóinak. Nagynevű képviselőjük Ugron Gábor ma tartja meg kerülete székhelyén Szilágy-Somlyón, azonkívül a kerület községeiben beszámolóját. A kiváló politikust a kerület választó polgársága ritka ünneplésben részesíti beszámoló beszédje alkalmából. Utjában több képviselőtársa fogja kísérni.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Már erre a hadnagy fortyant föl és kardjára ütve nagy hangon vágta ki:

— Hja doktorkám, az *uniformis!*

A szép Mindszenty epésen válaszolta:

— Vagy ugy? Es te nem restellenéd bevallani, hogy csak annyit érsz, amennyit a gunyád?

Az éles szó talált és Gyárfás Géza mást, szokása szerint, bizonynyal provokált volna érte. Hanem hát, Mindszenty régi barátja volt, akivel — úgy hitte — nagylelkűséget gyakorol ez egyszer. Majd úgy tesz most, ahogy a civilek szoktak. A maga igazát nem karddal keresi ezuttal, hanem úgy filiszter módra be is fogja bizonyítani. Ehhez a bátorságon kívül egy kis tudás is szükséges néha és végtére valamelyes értéket ettől sem lehet elvitatni. Ebben a tudatban mondotta Mindszentynek egész határozottsággal.

— Nos, vedd tudomásul, hogy azt a leányt három hónap mulva akár karonfogva is vezethetem, ha akarom. Ha csalódom, akkor a határidő lejártával rögtön áthelyeztetem magam máshová. Erre becsületszavamat adom. Hogy

A jogakadémiai tanári kar memoranduma

— Somló Bódog ügyében. —

Mig a helybeli és fővárosi szabadkőműves sajtó szörnyű bombasztikus frázisokkal máglyával, reakcióval, sötétség butító fátyolával, bestiával, és más efféle undorító banalitásokkal ijesztgeti jogakadémiánk tanári karát, addig ez az érdekes testület a jerichói trombitalástól meg nem ijedve kiadta tegnap jegyzőkönyvi cikkely kíséretében memorandumát, melyet a kultuszminiszterhez terjeszt fel és hogy annál jobban kedvük szerint támadhassák azt a páholy lapjai, nem zárja el hermetice valami fiókba a tanári kar ezt a memorandumot, hanem ki nyomatta s megküldötte azt a sajtónak is.

Ez a memorandum érdekes kortörténeti okmányt szolgáltat kath. főiskoláink sajnálatos állapotához. Autonomiánk nem lévén ennyire jutottunk, hogy egy kath. alapítású és jellegű főiskola tanári székébe ülhet egy szabadkőműves eszmékkel szaturált kikeresztelkedett zsidó és nyiltan támadhat az egyház ellen. Ha a debreczeni kollégium valamelyik tanára ilyenre vállalkoznék, ugyan rövidesen és kurtán kitennék a szűrét.

Nem a tanszabadságról van itt szó. Somló tanár ur valami zsidó tanintézetben igen helyén való lenne. Ott hirdethetné a magyar történelmi tradíciók megvédését és más egyéb állam- és vallásellenes tanait, de egy magyar kath. főiskolán nincs helye az ilyeneknek.

Minden elismerés illeti azért jogakadémiánk tanári karát, mely impozáns módon, hitvalló lélekkel állást foglalt ellene. Maga a memorandum igen érdekes munkálat. Minden személyeskedés nélkül fejt ki álláspontját Somló ismeretes értekezésével szemben és felhívja a miniszter figyelmét a szecsessiós professor destructiv irányára, melyet állami érdekből, a jogi tanítás és az akadémia kath. jellegének szempontjából veszélyesnek tart a tanári kar.

A mellé csatolt jegyzőkönyvi cikkely pedig tanujele annak, hogy e határozatot impozáns többséggel hozta a kar: ellene csak egy volt Agoston Péter, Magyar nem szavazott egyikre sem.

Ezen érdekes okmányokat itt adjuk szószerint a következőkben:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

Jogakadémiánk tanári kara, melyre a hazai ifjuság egy számottevő részének jogi oktatása, valamint nemzeti és vallás-erkölcsös irányú vezetése bízva van, e megbízásánál fogva — habár szivesebben venné, ha e kötelesség teljesítése alól lelkiismerete fölmenthette volna — elháríthatlan kötelességének érzi, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magyar királyi Miniszter urnak figyelmét kari ülésekor föl hívja arra az értekezésre, melyet dr. Somló Bódog ur, a helybeli jogakadémián a Magyar Közjog és a Politika tanszékeinek nyilvános rk. tanára a »Huszadik század« IV. évfolyamának 5-ik számában »A társadalmi fejlődés elméletéről és néhány gyakorlati alkalmazásáról« cím alatt közzé tett és mely értekezés a helybeli sajtóban is bő kivonatban ismertette lett s így a joghallgató ifjuság figyelmét is jobban magára irányította, a tanári kar figyelmét pedig fokozottabb mértékben magára vonta, nemcsak azért, mert a dicső Mária Theresia királynőnk által alapított, több mint egy évszázad óta fennálló jogakadémiánk még egy tanára sem szolgáltatott ily példát, hanem és főképpen azért, mert a tanári kar tudja, hogy egy főiskolán az előadó tanár elé nincsen, nem is lehet részleteiben is pontosan meghatározott tananyag szabva és ennélfogva az oktatás tekintetében, majdnem minden az előadó tanárnak irányán és szellemén fordul meg. Ez iránynak, e szellemnek pedig a jogi főiskolán a dolog természeténél fogva egyezni kell ama haza jogrendjének alapeszméivel, szellemével és irányával, a mely hazát legvégső elemzésben — bárha meghatározott jellegű alapról tartatik is fenn és meghatározott jellegű is az intézet — az illető tanár szolgálja.

A jogi oktatásnak teljes sikerét pedig egyedül az előadó tanároknak a jog- és államtudo-

— No igen, egy kicsit.

Ezt már könnyedén vetette oda Mindszenty. De a hadnagy elkomorult. Nem tetszett neki a dolog.

— Csak a becsületszavamat ne adtam volna! Dűnnyögte magában.

Késő volt már. Ugyan ki hozhatja vissza a szikrát, mit a szél szeszélye egyszer szárnyára vett? Lángot gyújt ki, ahol leszáll és köyör-telenül hamvaszt el mindent. Az elröppent szót sem lehet visszavonni.

Mindszenty különben nyugodt volt ekkor már. Valami nemes, előkelő vonás látszott az arcán, mikor önmagához beszélve inkább, így szólt Gyárfáshoz:

— Tudd meg, hogy szeretem azt a leányt. Egy-két hét mulva talán el is jegyeztem volna. Te akaratod ellenére közbeléptél mostan. Jó. Én nem kérlek, ne hidd. Le sem beszéllek. De hevenyében odavetted, önkéntes fogadalmad alól sem oldalak fel. Ezt ne feledd. Te eldobtad a keztyűt, én fölvettem. Ki lesz a győztes, majd elvállik.

Egyet mondok s ez vigasztalásodra szolgál-

pedig nekem lesz igazam és a leány feltétlenül meghódol, arról majd megbizonyosodol.

Jóleső büszkeséggel beszélt most a tiszt és elgondolta, hogy ezzel a hanggal minden-estre imponált. Mindszentyt csakugyan lesújtotta kihívó fellépése. Ami azonban nem a személyes bátorságán mult. Dehog. Az ejtette aggodásba, hogy Dénes Mártáról volt szó. Szinte beleszédült a hallottakba. Hol elpirult, hol elsápadt és kövér verejték-cseppek gyöngyöztek a homlokán. Gyárfás, aki nyomban megbánta hevenségét, egészetlenül nyújtotta feléje kezét:

— Hogy összezördültünk ilyen kicsiségen, régi cimborám. Szent a béke. Add ide a kezed.

Mindszenty jobbjára felindultságában még akkor is reszkettett, mikor Gyárfás megszorította.

— Bajod van? kérdezte a hadnagy.

A kérdett bosszusan felelte:

— Semmi.

Gyárfás nem érte be a kurtá válaszszaal. Résztvevő hangon folytatta a faggatást.

— Udvarolsz a leánynak, Sándor?

Legújabb egész könnyű uri és fiu kemény és puha filz, szalma, vászon és panama kalapok a legfinomabb minőségben és minden színben. — Carlsbadi és budapesti kézimunka készítésű női, férfi és gyermek cipők mindenféle kiállításban, meglepő nagy választékban. — Nyakkendőknél különleges, szép, új minták. — Színes és fehér ingekben dúsz választék és mérték után is készíthetők. Sport cipők, övek, mellények, bicikli-ingek, sapkák, keztyűk, harisnyák s mindennemű női és férfi divatcikkeket legnagyobb választékban és telkiismeretes, olcsó árak mellett ajánl

Keresztény üzlet!

Elősmert szolid bevásárlási hely!

FÁBRY TESTVÉREK

divatáruháza

Nagyvárad, Fő-utcza.

mányok sarkalatos igazságaiban és tételeiben való egyezése biztosítja, mert ellenesetben félt, hogy a hallgatóság által szerzett és szerzendő jog- és államtudományi ismeretek nem fognak egységes, tehát szilárd alapon nyugvó, kerekded, befejezett, egymással összhangban levő teljes egészet képezni.

Kegyelmes Urunk!

Az alatt ide csatolt értekezés tiszteletteljes véleményünk szerint *romboló irányánál* és különösen ez irányból folyó *destruktív tétel* fogva, azt a komoly aggodalmat támasztotta bennünk tanároknak, vajjon az oly »evolucionista lélek«, mint a mió dr. Somló Bódog, nyilvános rendkívül tanár ur, ha nem is rombolhatja le — a mi merőben lehetetlenség — a jog- és államtudományi igazságoknak és a magyar jogtörténelemnek gránit alapzatán szilárdan nyugvó Magyar jog- és államtudományok hatalmas dómját, melynek összhangzatos építésén, fönttartásán a mi Alme Materünk részéről is tanártársai és tanárelődői a Hajnikokkal, a Kautzokkal, a Zsögödökkel, a Nagy Ferenczekkel, a Nagy Ernőkkel, a Földes Bélákkal élükön, lángoló hazaszeretettel, szellemi erejük színe-javával fáradoztak és fáradoznak, azaz kivették és kiveszik a rengeteg munkából szerény részecskéjüket, mégis fölmerül a gondolat, vajjon az oly »evolucionista lélek«, mint a mió dr. Somló tanár ur, a hallgatóság lelkében nem sarjaztat-e kinos, esetleg veszedelmes diszharmoniót? Oly diszharmoniót, mely az egységes, egybevágó, a hazai jog talajában gyökerező jogi oktatás céljával merőben ellenkezik. Mert helyezük csak magunkat a joghallgató ifjúság lelki állapotába:

I. Midőn egyrészt, kiváló példának okáért, a hallgatók többi tanáraiktól azt tanulják, hogy a monarchikus államforma a magyar nemzet jövő boldogulásának is sziklaszilárd fundamentuma, melyről csak egy vonalnyi letérés is az ezeréves magyar haza ellen való bűn volna, mert »a nemzet a koronát és az alkotmányosságot soha elválasztani nem tudta« (Szilágyi Dezső milleneumi beszéde 1896. június 8-án), másrészt dr. Somló Bódog tanár ur, a magyar közjognak előadó-tanára azt vallja: »A büntető-törvénykönyvnek tehát a cselekedetek

értékét nem szabad pusztán a fennálló társadalomra való tekintettel megítélnie, hanem azt az értékét kell alapul venni«, a mely azoknak a társadalom állandó céljai szempontjából jut. Ez okból a büntető-törvénynek nem lehet feladata mindannak *megtámadása*, a mi a fennálló társadalomra nézve ellenséges, hanem csak az által érheti el célját, a társadalom megvédését, ha a *társadalom fennálló formájának* (tehát példánk szerint hazánkban a monarchikus államformának) *megváltoztatására irányuló törekvéseket is respektálja* (idézett értekezés 403. lapon alulról 6. utolsó sor és 404. lapon az első 3. sor) továbbá »Mihelyt azonban bármely ponton fölismertük a haladás lehetőségét, észrevettük a célszerű változtatás módját, azonnal *teljes erőnkkel erre a változtatásra* (tehát a monarchikus államformának is változtatására) *kell törekednünk*. Ilyenkor tehát a *konzervativizmusra* nemcsak szükség nincsen, hanem *egyenesen káros*, (409. lapon felülről 6—9. sor) és lejjebb »A meglevőhöz (tehát példánk szerint hazánkban a monarchikus államformához is) ragaszkodni, annak valami szentséget tulajdonítani mindig *tudománytalan, sőt egyenesen barbár koncepczió*« (409. lapon felülről 12—14. sor).

II. Vajjon a hallgatóság lelkében nem kelthet-e diszharmoniót az, hogy míg többi tanárai arra oktadják, hogy a *magántulajdon és a monogám házasság* intézménye, valamint az egyetemes európai polgárosodás jogrendjének, azonképen az evvel szorosan összefüggő magyar jogrendnek is alaposzlópa, tehát a jogrend ez alaposzlópai ellen való izgatás igen helyesen büntető sanctióval sújtandó; addig dr. Somló Bódog tanár ur szerint »A jog megváltoztatására való törekvések csak egyik és kevésbé hathatós eszközei a tudós értekezések. Minden komoly változtató szándéknak nélkülözhetetlen fegyvere az *izgatás*... (402. lapon, utolsó öt sor alul) továbbá »Így a bennünket elsősorban érdeklő magyar büntető-törvénykönyv és más törvényeink is abba a súlyos hibába esnek, hogy a *fennálló jogrendet* (tehát a magántulajdon és monogám házasság intézményét is) a törvényszerű változtató törekvések ellen is védelemben részesíteni szükségesnek látják. Vagyis egyszerűen büntett-

nek minősítik azt a törekvést, a mely a fennálló jog bizonyos intézményeinek megváltoztatására irányul.« (402. lapon, felülről 27—33. sor.)

III. Vajjon a hallgatóság lelkében nem ébreszthet-e diszharmoniót az, hogy míg többi tanárai az ország *hitfelekezetei, nemzetiségei, osztályai közötti békét* joggal hirdetik, mint az egységes politikai magyar nemzet ereje egyik legfőbb forrását: addig dr. Somló Bódog tanár ur álláspontja ez: »Sokkal *farizeusabb* a magyar (értsd: büntető) törvénynek az a része, mely az *osztály és hitfelekezetek elleni izgatásról* szól« (403. lapon, felülről 7—9. sor) indokolja pedig dr. Somló Bódog tanár ur ezen állásfoglalását avval, hogy Marx fölfedezte »hogy a társadalmi fejlődés az osztályharc formájában folyik le« (403. lapon, 12. 13. sor.) Mintha bizony a kereszténység által hirdetett parancs »Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat« és e parancsnak megfelelő magatartás, mint a kereszténység intenzív és extenzív terjedésével együtt folyton hatványozódó élő erő az emberek szívében nem is léteznék és egymás közötti viszonyaikat nem is befolyásolná.

IV. Vajjon a hallgatóság lelkében nem támadhat-e diszharmonia, midőn többi tanárai a »*felsőbbség iránti tiszteletet* — még ha a felsőbbség hordozójára, emberről kikerülhetlen gyarlóságnak, több kevesebb foszlánya is tapad — igyekeznek kiirthatlanul a hallgatóság szívébe tölteni, mint minden rendnek, így a jogrendnek is nélkülözhetlen alapját; holott dr. Somló Bódog tanár ur azt hirdeti »Az *állami igazgatás csaknem minden részében* szinte még nagyobb tervszerűséggel, mint a tanügynél, rendszerint már *koruk mögött elmaradt emberek* játszanak vezérszerepet (406. lapon, felülről 29—30. sor.)

V. Vajjon a hallgatóság lelkében nem fogamzhat-e meg a diszharmonia, mikor egyfelől a hallgatóság tanáraitól is azt hallja, a miben őt a család, a társadalom is megerősíti, hogy a *munkában megezüstözött hajkorona* előtt elegendő tisztelettel meg sem hajolhatunk és hogy a megöszült főeknek mély és széles élettapasztalaton nyugvó ítéletét hálás köszönettel fordítsuk javunkra; addig másfelől dr.

hat. Ha azalatt a rövid idő alatt csakugyan meghódítod Dénes Máriát, akinek én élénk temperamentuma és sok udvarlója mellett manap feltétlenül imponálok, akkor világos, hogy az következik be, amit magad is bevallottál. Nem a tied lesz a babér, hanem az uniformisodé. Az hódítja meg, nem te. Ha pedig így állana a dolog, amit nem hiszek, akkor még köszönettel is tartozom neked, mertho y megtanítottál arra, amit gondolatban sem merek feltenni róla, hogy az a leány nem a szívet szerette bennem, amely érette dobog, csak a forma, a gunya, a külső megjelenésem tetszett neki. Mondom, ha ilyen titkát fődöd föl előttem lelkének, ezért a fájó felvilágosításért köszönettel adózom. Egyszer úgy is meg kellene tudnom, ha így volna és ki tudja, nem lenne-e már akkor későn. A kiábrándulástól most még nem félek, de a késő észretérés vigasztalhatatlan lenne. Szeretném, megvallom, ha én lennék a győztes, de ha úgy volna, hogy amit én valóban hiszek, még ábrándnak sem válik be, akkor jót tesz velem, aki idejekorán felébreszt.

S ha az a három hónap neked adna igazat és a leány, anélkül, hogy benső vonzalmat érezniel iránta, nemcsak meghódítod, de beléd is szerelmes, én nem sajnálom. Aki csak az uniformist szereti,

annak a szívhez nincs joga. Végezetül, ha te maradsz a vesztes, akkor te sem panaszkodhatol. A megfontolatlanágodért, elbizakodottságodért azt a kis leczkét békével el kell viselned.

Gyárfás Géza, aki jószívű, jellemes férfi volt alapjában véve, csak egy kissé kiforratlan, egy kissé nyegle még, már nagyon megbánta vállalkozását. Szóltanul állott barátja mellett. Érezte, hogy beszéde sok igazságot hord magában.

— Igazad van, Sándor, belátom magam is. De hát, katona vagyok, szavamat adtam. Nem vonulhatok vissza, bármennyire szeretném is. Meg kell kezdenem az ostromot.

A hadnagy elvált a doktortól és elgondolkodva ment kifelé a parkból.

II.

Körösyék zsúrján a szeles Pongrácz Sári határozottan szerencziós hírrel hozakodott elő. Hogy tudniillik Gyárfás Géza aznap este jegyzi el Dénes Máriát. A hír vegyes hatást keltett. Voltak, akik nem hitték el, de voltak olyanok is, a lányos mamák között kivált, akik már azon örültek, hogy abból az eljegyzésből aligha lesz házasság. A társaság ezen csoportja legkivált

egy szóval bajlódott sokat. Egyre kihallatszott a beszédjükből: a kauzció, a kauzció.

Pongrácz Sárinak különben igaza volt. Dénes Márta másnap Gyárfás Géza karján sétált a városban.

Valahogy így esett a dolog:

Gyárfás, aki Mindszenty beszéde után már csak úgy kénytelen-kelletlen indult neki a küzdelemnek, mikor közelébe jutott Mártának, azzal áltatta magát, hogy ő tulajdonképen magasabb missziót teljesít mostan. Uniformisa csak próbaköve lesz a leány szerelmének. Milyen szép is lesz majd, ha az a leány-lélek csak megerősödve kerül ki a tüzből, szégyenére ugyan az uniformisának, de annál nagyobb öröme a derék, jó Mindszenty Sándornak. Ha pedig úgy fordul, hogy kiábrándítja Sándort, Mártával szemben akkor ő lesz a büntető igazságszolgáltatás.

Hát, ugyan mi lesz akkor, ha nemcsak hódít, de maga is meghódol? Mi lesz akkor, ha mindketten megszeretik egymást? És, hogyan tudja meg akkor, vajjon kinek hódolt meg Márta? Neki-e, vagy az uniformisának?

A magasabb küldetéssel foglalkozva, erre az esetre nem is gondolt Gyárfás. Es éppen ez az utolsó eset következett be.

LAWN-TENNIS cipők, övek, angol fehér és színes mellények, esőkabátok a legnagyobb választékban kaphatók:

Róth M. utóda
kalap- és uri-divat üzletében.

Színes és fehér **ingek** dus választékban és méret szerint is készíthetők. — Férfi-, női- és gyermek **czipők** kizárólag a legjobb hazai készítmény!

PANAMA-KALAPOK!

Somló Bódog tanár ur azt vallja, »hogy az öregségnek és az öregségben rejlő konzerváló tényezőknek ez a tulbecsülése valóságos barbár hagyomány« (407-ik lap, felülről 5-6. sor.)

Kegyelmes Urunk!

A hallgatóság lelkében e jelzett diszharmonia keletkezésének lehetősége nincs kizárva, annál is inkább, mert dr. Somló Bódog tanár ur mindazon dolgok értékét, melyeket a középiskola 8 éven át az ifjuság előtt igen helyesen, a magas közoktatásügyi kormány által jóváhagyott tanrendszer és tanterv szerint magasan fönntartott, igen leszállítja. Igy szerinte »csaknem minden irodalom-történész hivatásos reakcionárius, a ki régi lomnak dicsőségét zengi« (405. lap felülről 7-8. sor.) Ezt neki külön megköszönhetik Arany János, Pázmány Péter, Kölcsey, Petőfi, Tompa, Kisfaludy, Vörösmarty Mihálynak tisztelői! Továbbá: »Tőlünk távoleső időknek szükségképeni tökéletlenségét, elmaradottságát, tudatlanságát és alacsonyágát nem mutatják be és nem nevezik meg a maguk igazi nevéen, hanem gy hazug dicsőítés fátyolában szerettetik meg a fogékony lelkű gyermekekkel.« (404. lapon felülről 33-36. sor.) Ezért mély hálára kötelezvék a **történelem tanárait!** Majd meg az iskolákról szólva Somló tanár ur ezt mondja: »Szinte vérlázító gondolat, hogy a tanulás keserves munkáját tulnyomó részben oly dolgok megtanulására fordítjuk, a melyek már nem igazak.« (405. lapon felülről 16-18. sor.) Ez meg épp a magas közoktatásügyi kormány van czimezve! Majd ismét Somló tanár ur, — ki tudvalevőleg kir. kath. tanulmányi alaphól fönntartott jogakadémián tanít alig négy hónapja, ámbár ő is tudja, hisz kizudomásu, hogy hazánkban melyet a kard foglalt el, de a kereszt tartott fenn, mily sok ifju kerül ki a mély tudományú és hazafias szerzetes rendek által fönntartott és vezetett középiskolákból, — ily ír: »Mind- eddig pedig még nem is szólottam a borzasztóságoknak arról a legborzasztóbbikáról, hogy az oktatás elég jelentékeny részben **oly papok kezében van**, a kik minden uj igazság fényét csak több ezer éves tanítások prizmáján megtörve engedik tanítványaik szemébe jutni.« (406. lap, felülről 21-25. sor.)

Nagyméltóságú Miniszter ur!

Ki áll jót arról, hogy az ily keletkezhető diszharmonia, mely lehet, hogy az erősebb, a vértettebb hallgatóság lelkén teljesen veszélytelenül suhan át, nem fog-e vajjon nagyobb számban áldozatokat szedni a kisértésnek kevésbé ellenállni képes hallgatók sorából, kiket ez irány — talán csak azért is, mert az újdonságnak és modernségnek az ifju lélekre nézve mindenha vonzó, kápráztató palástjába öltöztetve jelentkezik — ugy elbűvöl, hogy az évezredes multtal dicsekvő magyar hazának nem lesznek readíthatlan támaszai, pedig erre joggal számít családjuk, egyházuk, sőt koronás Királyával egyetemben maga a Nemzet is!

Kegyelmes Urunk!

Ha Nagyméltóságod a mi lelkünkben támadt aggodalmat teljességében avagy bármely csekély részben is osztja, akkor Nagyméltóságod, ki nemcsak, kimagasló közjogi állásánál, hanem egyéniségének rátermeltségénél fogva is fennen lobogtatja a magyar nemzeti kultúra, tehát a történelmi alapon nyugvó, egységes jogi kultúra zászlaját is, államférfiúi bölcsességével bizonyára meg fogja találni a mi aggodalmunk eloszlására az alkalmas módot, azt a módot, mely mig egyfelől megóvjá a **magyar tanszabadságnak** — annak a szabadságnak áldásos elvét, mely mint minden tételes-jogi szabadság ama positiv állami renddel, sőt még a positiv állami rend láthatatlan fundamentumát képező alapeszmékkel, melytől biztosítását, védelmét nyeri, ellentétbe nem jöhet, vagy ha mégis jönne, abban nem maradhat, addig másfelől biztosítja az **összhangzatos, az egységes, a dicső elődöktől reánk szállott történelmi alkotmányunknak szelleméhez és a tőzgyökeres magyar jogi Géniushoz szívoosan ragaszkodó jogi oktatásnak fönnséges célját.**

Mely rendületlen bizodal munkánkban maradunk Nagyváradon, 1903. május hó 22-én

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgálói:

A nagyváradi kir. kath. jogakadémia tanári kara.

A nagyváradi királyi katolikus jogakadémia tanári kara 1903 május hó 22-én és 29-én tartott ülései jegyzőkönyvének

II. CZIKKELYE.

A kar május 22-én tartott ülésében hozott határozatának megfelelőleg elhatározta, hogy a helybeli hírlapokban az ülések jegyzőkönyvének 2. cikkelye tétetik közzé: Dr. Somló Bódog ny. rk. tanár ügyében a Miniszter ur ó nméltóságához intézett fölterjesztést és annak hírlapi közlését elfogadták: Dr. Bozóky Alajos igazgató, dr. Molnár Imre, dr. Persz Adolf, dr. Hoványi Gyula és dr. Szolcsányi Hugó ny. r. tanárok. Dr. Magyary Géza, bár a dr. Somló Bódog cikkét nem tette magáévá, az ügyben hivatalos eljárást helyén valónak nem tart, ez okból nem járul a fölterjesztéshez és hírlapi közléshez. Dr. Agoston Péter ny. rk. tanár a fölterjesztéssel szemben, ámbátor dr. Somló Bódog cikkének nem minden pontjával ért egyet, külön véleményét terjeszt elő, melynek közzétételi jogát magának fönntartotta. Dr. Magyary Géza a külvilág vélemény meghallgatása után utólag megjegyzi, hogy ehhez sem járul.

Kmf.

A kar megbízásából:

Dr. Bozóky Alajos,
kir. tanácsos, igazgató, elnök.

Az Apponyi-válság.

Fővárosi politikai munkatársunktól.

Budapest, május 30.

Apponyi Albert gróf udvari ügye még mindig a szóvita tárgyát képezi. Mindenki, a ki a dologhoz szól, elmondja véleményét arról, hogy Szilágyi Dezső hogy, mikéut oldotta volna meg a kérdést.

— Pedig egyszer megoldotta — veti oda a kormánypártnak egyik tekintélyes tagja — mert volt ám neki is ilyen esete.

A figyelem e kijelentés után egy csapásra feléje irányult, minthogy Szilágyinak erről a dologról eddigelé nem hallottak. Meg is ostromolták rögtön a képviselőt, mondaná el az esetet, a mire hajlott is.

— Szilágyi Dezső házelnökségének elején volt, — ily beszélte ezt el — hogy az udvar bált adott. A nagyteremben a kormányelnök mellett közvetlenül Szilágyi Dezső állott. A cercle megkezdődött. A felség a miniszterrel-

Dénes Márta inkább ellenállhatatlan volt, mint szép. Az az előkelőség, amely természetben, minden mozdulatában megnyilatkozott, a testi és lelki temperamentum, mindenekefelett pedig kedves modora nagyobb hatást keltettek mindenütt, mint sok klasszikus testi szépség, mely lelki törösséget takar. De amilyen általános volt a hatása, olyan általános volt maga is. Vannak lányok, akik sajátos könnyű természetüknél fogva ehhez is, ahhoz is egyképpen kedvesek és lelki bájuk egyetemét jóformán egyazonos részletekben osztják ki tisztelőik között. Arra nem gondolnak, hogy ez több a szivességnél, hogy ez pazarlás, mert ahhoz, hogy üde, fiatal lelkük illatában annyira-mennyire mindenki gyönyörködhetik ugyan, aki érdemes rá, de a virágot nem szabad szirmonkint elozlogatni, hanem meg kell őrizni annak, aki majd egyszer talán eljő érte, hogy átültesse a maga lelkébe — ahhoz az ilyen leányoknak szerencsétlenségükre nincs érzékük. Dénes Márta is ezek közé a lányok közé tar-

tozott ugy félig-meddig. Csak félig, mondom, mivelhogy ő lelke virágát, a női szív hűséges szerelmét még épen őrizte. Nagy volt az ő szive, kedvességében sokan részesültek, de kicsi volt arra, hogy udvarlói közül egynek a képét egyedül és egészen magába fogadjá. Egyszer aztán Mindszenty Sándor is az udvarához szeződött. A híres Adonisz előtt csakhamar meghajolt. Az ügyes, okos athléta, a megyszerte ismert szép férfi, mikor közelebe jutott, tüzes tekintetével meghódította. Ah, hiszen ebben a tekintetben annyi érzés sugárzott egyszerre: erő és gyengéd melegség, a férfi öntudatos hatalma, de a szerelmes szív önkéntes megalázkodása is egyuttal. Márta érezte a férfi nagyságát és meghajolt előtte, de ugyanekkor büszkeség is ébredt benne, hogy egy ilyen irigyelt, hatalmas nagyság lehajol hozzája és maga fölé akarja emelni. Megalázkodás, büszkeség és öröm: ez volt a Márta szerelme. Csak azért szerette meg Mindszentyt, mert a roppant erő, a külső nagy-

ság és szépség imponált neki. Pedig a lelki harmonia, amely nélkül boldogság nincsen, csak ott fakadhat, ahol a kölcsönös hatás forrása nemcsak a test, de a lélek is. Mártának kevés fogalma lehetett erről. Neki csak az Adonisz tetszet, a nemes lelket nem igyekezett megismerni. Örült neki, ha egy-egy megnyilatkozásáról tudomást vehetett, anélkül, hogy okát kereste volna. Pedig az a szerelem, amely csak a külső tetszésen épül fel, nagyon kockázatos, veszélyeztetett életű. Az Adonisz csak addig marad a szív királya, mig egy a leány szemében szebb versenytársa pártot nem üt ellene és trónjára nem ül. Mindszenty Sándornak is ez lett a meg nem érdemelt sorsa. Uniformis még nem igeu csillogott Márta környezetében, szokatlansága és rendkívülisége tehát csak növelték érdeklődését. A snájdig hadnagynak különben is könnyítette helyzetet, hogy kevés vetélytársa akad. Mindszenty doktor megjelenése óta Márta udvarlói közül egyre többen érezték

Első nagyváradi műkelmfestő, plisszérozó, és vegyészeti ruhatisztító intézet.

Mély tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, miszerint a 11 év óta fennálló, saját vezetésem alatt levő **Első nagyváradi műkelmfestő, plisszérozó, vegyészeti ruhatisztító intézetemet** (fő-üzlet: **Körözs-u. 1. szám**) tetemesen megnagyobbitottam s a mai kor igényeinek teljesen megfelelően rendeztem be. —

Festek, plisszérozok és tisztítok bármilyen disszel ellátott munkákat, színházi, katonai, egyházi ruhákat, mindenféle szörméket, tollakat és csipkefüggönyöket. Különféle arany, ezüst vagy bármilyen díszszel ellátott tárgyakat **a legkifünőbbben egészen tisztítok. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. — A n. é. közönség szives pártfogását kérve, tisztelettel**

Szabó László

műkelmfestő és vegyészeti ruhatisztító
Nagyvárad, Körözs-utca 1. szám.
Fiók-üzlet: **Fő-utca, Színház-bazár.**
Dolgozó-telep: **Pecze-utca 170. (Saját ház).**

köt hosszabb ideig tartó megszólítással tün-
tette ki. Most aztán nagy dolog történt. Szót-
lanul haladt el a király Szilágyi mellett és
negyedik szomszédjánál folytatta a megszólítá-
sok sorát. Szilágyi erre minden feltűnést ke-
rülvén nesztelenül eltávozott a teremből és...

— Haza ment — vágta oda a hallgatóság
egyik ellenzéki tagja.

— és a buffetbe ment, a hol jóízűen be-
falatozott, hegyibe néhány pohár pezsgőt is
bevágott és csak azután távozott el a
Brugból.

Jó félóra múlva nagy lelkesedéssel keresik
Szilágyit ebben a teremben is, abban a terem-
ben is, mert a király tudakozódott utána és
megszólítással akarja kintüntetni. Szilágyi azon-
ban ekkortájt odahaza volt már, a mit a király-
nak is megjelentettek. És a falség sem vette
ezt zokou, mondván:

— Okos embernek tartottam én Szilágyit
mindig, de a legokosabb, amit ember csele-
kedhet, az, hogy éjjel előtt lepihen, mert hát
az éjjel előtt való alvást még a fejedelmek
kegye sem pótolhatja.

* * *

Apponyi Albert gróf, a Ház sokat zaklatott
elnöke Eberhardra vonult és sokan vannak, a
kik »biztonsággal« tudják, hogy nem elnököl
többé a Házban.

Es ezekhez a sokakhoz csatlakozott a Ház
egyik humoristája is, mondván:

— Minden jel erre mutat, de különösen,
hogy már a munkakabátját is haza vitette.

Az emberi nyelv.

Eljött a Szentlélek. Láng nyelvek alakjá-
ban szállott az apostolok felé — — — s az
egyszerű halászok isteni ihlettel kezdték hirdetni
a Megváltó tanát. Ékes szőlők lettek a Krisz-
tus csendes tanítványai; szóltak az emberi-
ség ezreihez, kik a sötétségben tévelyegtek. És
az ezek hallván szavaikat, lerázták a föld-
sárát s megindultak a minden világosság, min-
den boldogság forrása: az Isten felé.

Valóban, a pünkösdi szent hagyományban
benne van az emberi nyelv apotheosisa. A
világ legnagyobb jötevőjének hirdeti azt az
emberi beszédet, melynek Istentől adott ihlet
a forrása. Ilyen tiszta, ilyen magas, for-
rásból ma már nagyon ritkán fakad emberi

szó, de azért ma is el kell ismerünk,
hogy a beszéd — az embertelenségek leg-
kiválóbbja, mely őt a többi teremtett lények-
től megkülönbözteti, mely őt valamennyi fölé
emeli. Fenséges eszköz az, mely a gondolatot
kifejezi s nyomban új gondolat, új érzés szülő-
anyja lesz. Sok örömmel, nagyon sok bánat-
nak forrása a beszéd; minden emberi haladás-
nak főszekere az és minden társas életnek
mozgató ereje.

Valamint nem képzelhető társas élet a
beszéd nélkül, azonképp föltehető, hogy magát
a beszédet az ember társas hajlamai terem-
tették. Sok pesszimista ugyan állítja is, hogy
ezt a képességet, mint az ember többi képes-
ségeit is — a szükség teremtette. Pedig beszéd-
ben nem csupán szükséges és hasznos dolgokra
van kifejezés; ellenkezőleg, nagyon sok eleme
vonatkozik a lelki életre, a társas érintkezésre.

A szükség legfőbb csak szakgatott, rövid,
természeti hangokat utánzó beszédet terem-
tett s csakis a társas érintkezés adhatta
meg neki azt a sok finom árnyalatot, azt a
furfangos fordulatokat, azt a játszi könnyed-
séget, mely a beszédet valóságos művészetté
avatja. Művészetté, mely azonban nem mindig
az igazságot a természetet tolmácsolja; művé-
szetté, mely a gondolatot nemcsak kifejezi, de
el is leplezheti. Ez talán túlértétség állapota a
beszédnél és ma világért sem mondhatjuk már
Sokráttal: »Szólj, hogy láthassalak.«

Inkább azt mondogatjuk: »beszélj, hogy
hallgassalak«, mert szeretünk beszélni, de szí-
vesen hallgatjuk a szép beszédet is, sőt annyira
megbecsüljük a beszédet, hogy ezzel mérle-
geljük a tudományt és művészeteket is, mikor
például így dicsérünk: »Ez a könyv jól beszél.«
»Ez a kép majd megszólal.« »Ez a szobor
beszédese.« »A zene szívünkhöz szól« s. t. b.
Nem hiába a beszéd segítette szárnyra a tuda-
mányt, a művészeteket, minden emberi hala-
dást. A beszéd és az ő rögzített jegye: az írás.

A beszédnek ez a fontossága magyarázza,
hogy a jó beszédképességet kiváló adomány-
nak lehet tekinteni. Itt nem kell éppen kiváló
szónokokra gondolnunk, végtére is egy Domos-
thenes, egy Bossuet, egy Kapisztrán igen ki-
vételes alakok; de jár köztünk sok jó és szép
beszédképességgel megáldott egyén, a kik előtt
megnyílnak az ajtók zárai és a fölfelé vezető
sorompók s ebben áll a beszéd hatalma.

Igen, valóságos hatalom a beszéd, főként
társadalmi szerepében, azért is nevezik más-
ként társalgásnak. Nem is fejlődhetett igazi
társadalmi élet ott, hol a társalgás nem fejlő-
dött ki. Mikor a rococo korszak szellemes női
művészetté érlelik a társalgást: föllendül a
társadalmi, a salonélet, mely élénkítőleg hat az
egész kor műveltségére. És a társalgás művé-

szetében kiváló Ninon de Lenclos majdnem
oly híressé lesz, mint a festőművészetben ki-
váló Rafael.

Altalában azt emlegetik, hogy a nőknek
nagyon jó beszédképességük van. A statisztika
szerint is aránylag nagyon kevés a süket-
néma nő, sőt a dadogó is kevés. »Pereg a
nyelvük« így szeretik emlegetni. Csakhogy
rendszerint a kárvalottak csufolódnak. Moha-
med is így irt a nőkről: »Ok nélkül folyton jár
a szájuk«, a mikor őt éppen a legújabb 14
éves felesége szorította sarokba.

De kérem, mit csinálnának a férfiak, ha
asszonyaik nem tudnának beszélni? Csupa
unalomból is inkább visszakivánnák azt az
állapotot, melyet ma pokolnak neveznek s me-
lyet az asszony harsogó beszéde idéz elő.
Miért mennek-e el otthonról, mikor az
asszony nincs »beszédese« hangulatban? vagy a
társaságban, nem adnak-e mindig előnyt a
beszédese nőnek a szótlannal szemben?! Örül-
jenek is, hogy az asszony nyelve a család
ügyeit-hajait úgy el tudja intézni, hogy rend-
det, jólétet tud teremteni. Ha néha ők is bele-
kerülnek a házi perpatvarba, az nem éppen a leg-
nagyobb szerencsétlenség. Még mindig tűrhetőbb,
ha az asszony nyelvét s nem tenyerét hasz-
nálna.

Minden teremtett lénynek adott a termé-
szet védő eszközt. A Ségia befesti a tenger
vizét maga körül, hogy az ellenség rá ne akad-
jon. A gyenge nőnek adott a természet fűge
nyelvét.

De nem csupán védelmére használja a nő
a jó beszédképességet, hanem hatalmi eszköz-
nek is. A kacérságaak is legfőbb eszköze a jó
beszédképesség. S a kacér nőknek a férfi-
világban elért sikereik nem azt bizonyítják,
hogy a férfiak megvetik a nők beszélő képes-
ségét. Bizony az ügyes, szép beszédű nő min-
denkinek tetszik, pedig a szófukar nem min-
dig szellemszegény s a gyenge értelmi tehet-
ségű gyakran nagy szóbőséggel bír. De ha
»sok szónak sok is az alja«, ha szép az a
fecsegő ajk, győzedelmeskedik nagyon sokszor
az igazi tehetségen, igazi jellemén, a legszebb
erényeken.

Ime a beszéd szerepe az életküzdelem-
ben. Mert nem csak az országgyűlésen s más
gyűléseken, nemcsak egyletekben, piaczkou
van nagy szerepe a beszédnek, hanem az élet
ezer apró s mégis lényeges körülményeiben
különösen. Nehány szó, mely fején találja a
szeget, sokszor dönt háboru és béke fölé, de
sokkal gyakrabban az egyének és családok
sorsa fölött. És ezt az egy pár szót oly könny-
nyen kimondják az emberek.

Hát szépen hangzik az emberi »szó«,
nagy a »beszéd« hatalma; de sokat rombol

főlöleges voltukat. Most pedig, hogy Gyárfás
Géza is lovagjaul szegődött Mártának, még
Mindszenty is ritkábban jött és tartózkodóbb
volt a szokottnál s így megeseit, hogy Márta
gyakran sétált együtt Gyárfással.

A hadnagy ilyen körülmények közt addig-
addig teljesítette a missziót, mignem egyszer
csak belészeretett Mártába. A három hónap-
ból kettő elmúlt már, de a vár még nem
kapitulált. Pedig ugyancsak hevesen ostromolták.

Gyárfás Géza most vette észre, hogy a
vakmerő játék kezd tén mindent számba vett,
éppen csak a maga szívéből feledkezett meg.
Érezte, hogy szereti Mártát, mielőtt meghódi-
totta volna és anélkül, hogy tudná, meg-
hódot-e a leány valaha? Érezte, hogy feje
felett libog megérdemelt büntetése és minden
pillanatban lesujthat. Tudta, hogy rászolgált,
mivelhogy szeszélyes hivalkodásból megzavarta
a más boldogságát, tudta és mégis félt tőle.

Nem kellett volna félnie. A harmadik
hónap végén bevette a várat. A csinos had-
nagy, akiről városszerető sokan szerettek beszélni,
fényes huszáruniformisában egyszer csak job-
ban tetszett Dénes Mártának, mint a daliás,

hatalmas Mindszenty, aki ujabban, nem tudni
miért, határozatlan figyelmetlen volt néha és
szinte nevenségesen féltékeny kezdett lenni.
Ugyan mi jogon? Ez a féltékenység döntötte
el a csatát a huszártsízt javára. Lesüllyesztette
Mindszentyt arra a polczra, amelyen Márta
tuczat-udvarlói állottak. Az Adonisz csak addig
maradt ideál, amíg elérhetetlennek látszott.
Most, hogy gyarlóságot vett észre rajta, a
varázs, az erő foszladozni kezdett és egyszer
csak megtört, szétfoszlott egészen.

Ekkor történt, hogy a hadnagy mindkettő-
jük egy önfeléd pillanatában megcsókolta
Márta homlokát. A vakmerő csók szelellett
tetszett a leánynak. Ebben a pillanatban úgy
érezte, hogy csak Gyárfás Gézáé lehet, senki
másé a világon. A csókot az öreg Dénesen,
Márta atyján kívül szerencsére nem látta meg
senki. Ez az egyetlen szemtanu azonban annál
jobban boszankodott rajta és féltette leányát a
botránnyól. Így esett aztán, hogy Déneséknél e
jelenet után két nappal eljegyzést tartottak.

III.

A lányos mamáknak, kik a Kőrösyék zsar-
ján a kauziót emlegették, igazuk volt A
kauziót bizony sem Gyárfás, sem Dénesék nem
tudták összehozni. Gyárfás Gézának meg kel-
lett válnia uniformisától. Szerelmi lázában
nem is igen bánta, Szégyelte magát attól
fogva, hogy hitt a leány szerelmében, hiszen
folyton eszében volt a Mindszenty szemre-
hányó szava és tudni akarta, ha vajjon őt
szereti-e Márta, vagy csak a csillogó, sujtásos
ruhája tetszik neki.

Márta, akitől még attilában búcsuzott el,
megsíratta ugyan a cifra egyenruhát, de erő-
sen fogadta szerelme állandóságát. És talán
szíve szerint is beszélt akkor. Még akkor is,
mikor valamelyik fővárosi bankházban amo-
lyan előbb megvetett — protekció révén azon-
ban jófizetésű — filiszter-pályán kereste a kenye-
rét, a menyasszonya levelei egyformán áradozók
voltak mindenkor s a boldog vőlegény ugyan
hogy is érezhette volna ki belőlük az erőlte-
tett sablont.

Hanem azért, valahányszor a tükörbe
nézett, mindig nagyot sóhajtott és egyre job-

FESTÉK, LACK ÉS KENCZEKERESKEDÉS.

CSILLAG IGNÁCZ

NAGYVÁRAD, Kossuth-utca (Mezey-ház)

A tavaszi idény beálltával van szerencsém a t. közönség be-
ceses figyelmét felhívni kizárólagos festékkereskedésemre, hol is minden e
szakmába vágó cikkek a legjutányosabban szerezhethők be. Különösen
ajánlom saját készítményű borostyán, sprit PADLÓFÉNYMAZAMAT.

E C S E T E K nagy raktára!

már és rombol még napjainkban is a »szóbeszéd.« A beszédnek ugyanis főkélléke az emlékezet. Csak hogy ez sokszor cserben hagyja a beszélő embert, vagy fordítva: a beszélő hagyja cserbe az emlékezetet. Így keletkezik a szóbeszéd, mely repül-repül mint a kilőtt nyíl és nagyon sokszor ártatlant talál.

Jól mondja Deák Ferencz: »Gyűlölség, harag és felbőszült emberi szenvedélyek egész csoportja nem dultak fel annyi becsületet, nyugalmat és boldogságot, mennyit az emberszólás, néha mint gyáva gonoszság eszköze, gyakrabban egyedül mulatságképen, unalom üzésére, mosolygó arccsal, könnyelműen meggyilkol.«

De csitt! . . . Pünkösdi szent ünnepén nem ilyen nyelvekről emlékezünk. Figyeljünk csak az ünnepi áhitat csendjében s az ünnepi örömei vig hangjai közt a kétezer éves isteni szóra. Hátha újból megszállná a Szentlélek az emberiséget s minden ajkon a béke és szeretet szava csendülne, hirdelve az emberi nyelvnek nemcsak nagy hatalmát, de boldogító hatását is.

Özv. Dr. Személyi Kálmánné.

Nagyvárad zárszámadása.

Nagyvárad város háztartását az elmúlt 1902. év sokszor érzékenyen megzavarta. Az ipar és kereskedelem pangott; a többször előfordult állapotbetegségek miatt elrendelt zárlat megbénította a város forgalmát piacát s a városi pénztárnak is érzékeny kárt okozott.

A város költségvetése pedig olyan minuciózítással lett összeállítva ez évre is, a köz-költségemelés elkerülése végett, hogy annak betartása nemcsak nagy körültekintést, hanem takarékoskosságot is követelt.

A viszonyok úgy alakultak, hogy még a beavatottak is biztosra vették a deficitet. Az aggodalom nem volt túlzott, mert az év harmadik negyedének lezárásakor harmincezer koronánál nagyobb hiány mutatkozott a költségvetés alapján.

Ragány János főszámvéve már összeállította a múlt év zárszámadását. Az óriási munkát igénylő vaskos füzet teljes képét nyújtja a város háztartásának s bepillantást enged a város életébe s vagyoni viszonyaiba.

A legörvendetesebb a végeredmény, a mely szerint sikerült a deficit rémét elkerülni, sőt még mintegy 22 ezer korona pénztári maradvány mutatkozik.

Tagadhatlan, hogy a takarékoskossággal mellett egyes szükséges dolgok megvalósítása elmaradt, de a mostani polgárság már is nagy terheket vett a nyakába a város fejlődéséért. A jobb jövőbe vetett reményekkel zokon sem vehetjük, hogy minden jogos kívánságot és szükségességet nem bírt a város teljesíteni. Összehasonlítva az előbbi évekkel, megtaláljuk éppen olyan arányban a fejlődést. Inkább lassabb, de biztosabb legyen a város fejlődése, mint kellő alap nélkül rohanjunk előre, mert a visszaesés következne utána.

A zárszámadásból közöljük a következő adatokat:

Ragány János főszámvéve betérjesztette a tanácshoz a házi pénztár és az ezzel kapcsolatos alapok és alapítványok 1902. évről szóló zárszámadását. A főszámvéve elismeri azt, hogy akkor, midőn a törvényhatóság a régi községi adókulcs fenntartása mellett foglalt állást, helyesen cselekedett, a mit a nyers pénztári maradvány igazol. Amde egyúttal kimutatja azt is, hogy az eredmény elsősorban az egész vonalon következetesen gyakorolt takarékos eljárásnak tulajdonítható, amihez még hozzájárult az is, hogy egyes rovatoknál a bevételek az előirányzatot jóval felülhaladták.

Érdekes a jelentésnek az a része, amely számat ad arról, hogy a város az 1902-ik évben mennyit fordított beruházási kiadásokra. Ez az összeg 1.126,262 kor. 09 fillér. A főbb alkotások között szerepel a városháza 348603 kor. 55 fillérrel, az iskolák 139176 kor. 42 fillérrel. Ezekhez járul a kisajátítási költségvetésben a kuria döntvénye alapján kifizetett 590265 kor. 73 fillér.

A mérleg szerint az 1902. év összbevétele 5.973,841 kor. 64 fillér, az összkiadás pedig 5.947,658 kor. 46 fillér volt. Mutatkozik tehát nyers pénztári maradvány 26183 kor. 18 fillér. Ezt a fölösleget azonban tartozások terhelik úgy, hogy az 1903. évi budget javára tényleg 20265 kor. 27 fillér pénztári maradvány jelentkezik.

A vagyonleltár szerint a tiszta vagyonérték 1902. év végén 12,260.837 kor. 86 fillér. Ezt összehasonlítva az 1901. évi tiszta vagyonértékével, mutatkozik vagyon csökkenés 85573 kor. 97 fillér. Ezt a csökkenést az újonnan fölvetett négy millió kölcsön felvétele alkalmából felmerült névleges kiadások, továbbá a kir. táblai épületnek és az óvodának a kir. kincstár birtokába történt átadása idézték elő.

A zárszámadást június első hetében tárgyalja a pénzügyi bizottság, júliusban pedig a

törvényhatósági bizottság. Bizonyos, hogy az eredményt Nagyvárad egész polgársága osztatlan meglelégedéssel fogja tudomásul venni.

Banalitás.

Liberalis és Szabadkőműves Urak! Ne ki-méljenek bennünket, csak üssenek. A társadalom karzati közönsége tapsolni fog önöknek tovább is, hiszen mindezt Paprika Jancsi a népszerű alak, ki nagy bunkóval üt le bunkóval nem fegyverzett alakokat. Üssenek csak, mi magunk se bánjuk, mert egyrészt ebből is látjuk, hogy helyes uton járunk, másrészt ennek köszönhetjük a dermedt katolikus élet lábbadozását.

Tessék csak a 70-es évek katolikus életére gondolni és a maira Meenyi új erő, meenyi új lelkesedés az egyházpolitika óta! De még nem elég öntudatos, még az álom mámorea kábitja a főket, zsibbasztja a karokat. Csipkedjék, üssék csak azt a lomha óriást — hálás köszönet érte. De . . . Kérve kérem önöket, banalításokat ne használjanak. Író-olvasó embernek rettenetes ilyesmit olvasni »mágiya, írja az agyak központjait, mely kből világosság árad, sötétség butító fátyola, felébred a bestia s szeretőik kicsavarni a reakció kezéből irtó eszközeit, hogy kivégezzük vele őt magát. . . »Gott über die Welt, keresztül szurva egy jegyzőkönyvi kivonattal, mégis keserű halál, a jelen esetben pedig e kozmásodott szóvirágok jogakadémiai jegyzőkönyvi kivonatának szólnak.

Ha ennyi szabadkőműves nem védené is egyszerre Somló urat, úgy is megismertük volna eljárásából.

Mit firkálnak össze gondolat szabadságról, egy tudós üldözéséről mert új eszméket termelt stb.?

Dehogy termelt; annyira keveset olvasott emberek volnának a Somló ur fogadatlan prókatorai, hogy ezeket a világrengető eszméket ne ismernék. Banalítások azok társadalmi tudományokkal foglalkozók előtt, önöknek újjak?

Igen tisztelt háborodók! Ha abból az »obszkurus testület«-ből, mint kiváló Sarkadink nevezi az egész ó tanári kart, tanítani kezdenék a zsidóság nemzetbontó működését, követelnék a gombamód felszaporodott új nagy vagyonok

ban félt a pillanattól, amelyben meg kell jelennie Márta előtt.

Ez az idő is elérkezett egyszer.

Mikor Gyárfás kilépett a homokos pályatestre, Márta elképedt arccsal ment feléje. Egy kicsit furcsa is volt Gyárfás az ő szemében — így. Uniformis most nem feszült rajta és megjelenése sokat vesztett ezért. Alakja jóval kisebbnek látszott, arca sápadt volt és gondoktól terhes. Fájdalmasan lepte meg e találkozás Mártát, pedig régóta készült rája s a mosolya is, amelylyel vőlegényét fogadta, mintha erőltetett lett volna. És Gyárfás szemét sem kerülte el a fájdalmas, csodálkozó tekintet, amely a szétfoszlott illúzióknak szólt.

*

Két nap múlva pedig, mikor Gyárfás újra elutazott, véletlenül Mindszenty Sándor is künn járt a Perronon. Márta, aki vőlegényét kísérte ki, mikor meglátta, elfordította fejét és szoroson fogódzott Gyárfás karjába. Később aztán mégis csak feléje nézett és párhuzamot vont magában a két férfi között. Ez a párhuzam aligha volt Gyárfás előnyére. Most, hogy egyforma gunyában voltak, most látszott csak, mekkora különbség van köztük. A daliás atléta uniformis nélkül is példányképe volt a férfi szépségnek. Gyárfás eltűnt mellette.

A jegyesek fel-alá sétálgattak vontatott társalgással, amelynek csak színlelt volt a

derüje. A vonat jött aztán. Szomorúan búcsuztak el. Ez a szomorúság már őszinte volt.

Gyárfás felszállt a vonatra. Mindszenty megérkezett vendégeit fogadta ezalatt. Ketten voltak. Egy tüde fiatal leány, meg az édes anyja. Bizalmasan üdvözölték egymást Mindszentyvel s a leány meleg, alázatos tekintettel nézett fel az atlétára. A férfi arczán még nyoma volt a régi szenvedésnek, de azt is leolvashatta róla az ember, hogy a lelki harc csak leverte, de nem törte meg. Nagy tandíjat fizetett a lelkészért, de okult is belőle és újabb érdemet szerzett vele az igazi boldogságra. Amikor szemébe nézett a mellette haladó leánynak, talán éppen arról gondolkozott, hogy abban a boldogságban mégis csak lesz része valamikor.

Gyárfás látta e kedves jelenetet és Mártát kereste a szemével. Márta pedig a kiábrándulás csalódott, szomorú tekintetével nézett feléje. A vonat megindult. Gyárfás még sokáig nézte menyasszonyát, aki talán udvariasságból integetett inkább a robogó vonat után és k-servesen sirt. A vőlegényének is könyek csillogtak a szemében.

Pedig sem itt, sem ott — nem a válás fájdalma csalta ki a könyeket.

*

Mikor aztán hazaért Gyárfás Géza, megírta menyasszonyának ezt az utolsó levelet:

»Edes Márta!

Maga nem is hitte, ugy-e — csak óhajtott talán, — hogy ott a pályaházban örökre búcsút mondjunk egy másnak. Pedig úgy kellett történnie. Mit is keresnék én a maga oldalán uniformis nélkül, mikor más formában szeretett meg, azaz — hogy, csak a külsőt, az uniformist szerette meg rajtam és most látom csak, nem nézte, nem kereste a szívet, amely a huszár-attila alatt dobogott. Pedig a szív minden ruhában egyforma marad. Az enyémnek Magáé volt minden dobbanása az egyenruhában is és most is. De mikor Magának most már nem kell!

Ne áltassa magát erőszakolt tagadással. Jól látom én, hogy ebben a ruhában, amelyet Magáért, mindkettőnk közös boldogságáért vettem magamra, nem tetszem, nem imponálok Magának s így nem is szeret, vagy hogy — most veszi csak észre, amit nem tudott eddig — sohasem is szeretett, csak úgy hitte.

S most felébred a Maga jó szívében a szánalom, a könnyűület, meg a vélt kötelező szava és kész volna e lelki kényszer hatása alatt mosolygó, boldognak látszó arccsal hozzám jönni.

Nem kérem, nem is fogadhatnám el ezt a nagy áldozatot. Elgondolom, mennyi bánatos órák okozhatott Magának az álszemérem, a boldogságnak kötelező színlelése, amelylyel, úgy hitte, nekem s a világnak egyformán

jogi alapjának megvizsgálását, a települések körüli svindlerájok lehetetlenné tételét, a kivándorlás eltöltését hisz saját néptünk kivándorol stb. Nem háborognának-e újra?

Bizonynyal felháborodnak önök azon is, hogy *Plósz* Sándor legújabb törvényjavaslatában nyakuk közé üt az uzsorásoknak. Az uzsoratorvényekre mindig kancsal szemmel nézett a liberalizmus, az uzsorások mindig hálás szívvel ragaszkodtak a liberalizmushoz, melynek jellemző beköszöntője volt náluk 1868-ban az uzsoratorvények eltörlése — tessék hát az újra beköszöntő uzsoratorvény, a 2 éves börtön miatt műfelháborodni! Hiszen az önök kedvence, Somló Bódog mondotta fari-zenskodásnak az izgatás, az Istenkáromlók és a hazaárulók elleni törvényt. Korn Arturék mellett elférnek a Fülöp Izsákok is.

Tessék erre is rámozni régen elköptott, ócska jelszavakat. Ismerjük régen. Reakció, sötétség, fekete reakció, középkori sötétség, stb. a rendes recept szerint, óránként egy evőkanállal, hatalmas egyformasággal, akár csak a verki nyöszörgetné a rózsabimbót és a méhet. Aztán írják meg róla öndicsérő sorokban, hogy »talentumos zseni tartalmas cikkek«, csak azt ne kívánják, hogy valaki elhiggye vagy elolvassa.

Dr. S. L. vagy bármi más kis zsurnaliszta tollának szaladgálása: tudjuk az első sorból az utolsót is. Es a művelt közönség ásitva fordít hátat e cikkeknek. Ócska rozsdá, banalitás.

Egy vigasztalhatja a kis irodalmi verkliseket, kik elég merészek becsületes és tudományos munkában megőszült jogtanáraink fölött éretlen kritikát mondani: hogy kedvencük, Somló Bódog hasonló verki-munkát végzett ama hírhedt cikkével is. Kérek belőle egy gondolatot, mely nem a Spenceré, a Lassalleé, a Marxé vagy más külföldi uré. Kérek egy Somló gondolatot, mely miatt megérdemelte, hogy reklám-hajhászatból ilyen hegygyé dagasszák... Nincs. Elejétől végig csupa, de csupa rég elkoptott frázis, banalitás.

Egy Somló eredetiség van benne: hogy ilyen vallás-ellenes dolgokat is egy kir. kath. jogakadémiai tanár, a ki azért nyerhette el ezt az állást, mert katolikussá keresztelkedett ki. Ez már nem banalitás, csak éppen — izlés és nevelés kérdése.

tartozik. Hazudni a boldogságot, édes Márta, ez lehet a legnagyobb boldogtalanság. Nincs lelke, de jogom sincsen ahhoz, hogy erre a lelki gyötrelmemre kényszerítsem. Elég, hogy az én szívem összetört, a Magáé ne törjék össze.

A csapás, mely engem ért, nem sujt igaztalanul. Magát valaha csupa szeszélyből az uniformissommal akartam meghódítani. Sikertült, de meg is bűnhődtem érte. En hódoltam meg előbb, Maga — bár most sem tud róla — csak azután hódolt meg az uniformisnak. Es itt kezdődik az én boldogtalanságom. Ha hitvány báb lettem volna csak, az attila tovább is rajtam maradhatott volna. De férfi voltam, szívem is volt és ez a szív azt hitte, szeretik és azt parancsolta, hogy a cifra gnyát cseréljem fel mással. A büntetés most végleg le-sujtott rám. Későn tudtam meg, hogy csak az uniformisom tetszett meg Magának, a szive-met — nem tehet róla — nem tudja sze-retni.

Visszaküldöm a gyűrűjét, visszaadom a szabadságát. A világ majd azt fogja hinni, hogy Maga küldte vissza — és igaza is lesz alapjában véve.

Ne haragudjék rám, hogy elrontottam a szerencséd, Mindszenty Sándort pedig, ha boldognak látja még, ne irigyelje. O megszenvedett a boldogságért és kiérdemelte, ahogy mi is kiérdemeltük sorsunkat, akik egyszer elraboltuk boldogságát — a magunk számára. Aki a más feidult boldogsága romjain akarja felépíteni a

Hogy ez iránt sokaknak semmi érzékük, az azonban, sajnos tapasztalat, ismét csak banalitás. —y—r.

UJDONSAGOK.

Jövel Szentlélek!

Jövel, Szentlélek, oh jövel!
Istenséged szép fényivel
Araszd el ezt a földtekét,
S világítsd meg, ahol setét.

Galambképben jövel, jövel,
A sziveket vidíteni fel,
Boldog a bús, tüdő, szelid,
Lényed hozzá ha közelit.

Veled a jók ékessége
A földre száll: a szent béke, —
A rut gög megalázkodik,
A jégzív felfoházkodik.

Vak éjben jár a kétkedő,
A hitetlen bölcsekedő,
Kis fényt keres s alásülyed
Nem boldogul tenélküled.

Oh, tündökölj be sok szívet,
Egész világ legyen híved.
Igazságod szép fényivel
Jövel, Szentlélek, oh jövel!

Ember György.

P ü n k ö s d.

Jövel Szentlélek Uristen! Jövel fősze-ges Pünkösöd, a világosság ünnepe! Osszegyülekezé-nek az apostolok, Jézus leghivebb tanítványai egy házban s várták a kít Jézus megígért, a vigasztaló Szentleket. Egyszer csak tüzes nyel-vek alakjában leszállott a Szentlélek az elzár-kóztott apostolokra és lőn világosság. Megerő-sítette őket a hitben és bátran szembe szállva minden elemmel elindultak hirdetni az Üdvözítő tanítását.

Az apostolok munkája fényesen megter-mette gyümölcsét. Krisztus országa egyre na-gyobb, hatalmasabb lett. Méltán tölti el tehát e napon öröm a sziveket, mikor felhangzik mil-liók ajkán a templomok boltívei alól: Jövel Szentlélek Uristen!

magáét, jól vigyázzon. A romok őt is maguk alá temethetik. Ez az akadatulása a mi szo-moru sorsunknak.

A Magáé jobbra fordulhat még s én szí-veimből kívánom, hogy jobbra is forduljon...
Egy-két búcsuzó szó hiján így végződött Gyárfás Géza utolsó levele. Sokszor elolvasta ezt a levelet Dénes Márta és most ismerte csak meg, milyen nemes volt az a szív, amely az oniformis alatt érette dobogott.

Am a nemes szív hibája sem maradhat büntetlenül és Gyárfás is megbűnhődött amiért feldulta egy másik nagyszívű ember boldog-ságát. Mártára is lesujtott a büntetés. Mind-szenty Sándor jóslata beteljesült. Csak unifor-mist szeretett, de azt elvették tőle; a szív megmaradt, de azt nem tudta megbecsülni. Magdolna lett a szegény Mártából, aki miután két ilyen nagy lélek közül nem tudott válasz-tani, később valami igénytelen kis szürke embernek lett a felesége.

— Hanem azért sok Márta lesz még a világon, aki elveszti a fejét, ha uniformist lát, anélkül, hogy szívet keresne alatta. Ebből pedig nagy baj támadhat. Ha csak szívtelen báb lakik az uniformisban, akkor is, ha pedig szív dobog alatta, akkor talán még nagyobb.

Helvey Lajos.

Pünkösöd ünnepe alkalmával ma fényes istentiszteletek lesznek az összes templomokban. A székesegyházban első nap *Radnai* Farkas főszentelt püspök tartja az ünnepélyes nagy misét. Evangéliumkor *Palotay* László prae-látus szent beszédet mond. Ünnepmásodnapján *Fetser* Antal apátkanonok tartja a szent misét. Mindkét napon a megerősített ének- és zenekar több kiváló egyházi darabot ad elő.

A prémontrei rend templomában első na-pon csak ünnepélyes szent mise lesz. Másod-napon *Dencs* János tb. kanonok plebános nagy misét tart, *Kovács* József káplán pre-dikál.

A Szent László templomban vasárnap Dr *Vucskics* Gyula tartja a nagymisét és pré-di-kációt, hétfőn *Kampell* József káplán mond szentbeszédet.

Várad-Velenczén első nap *Gabriely* Lajos plebános, második nap *Grócz* Béla prépost-kanonok tartja a szent misét és predikációt. Ma, ünnep első napján este lesz egyuttal az utolsó májusi ájtatosság, mely Olasziban 1/7-kor, Ujvároson 7 órakor kezdődik. Olasziban *Dencs* János tb. kanonok, Ujvároson pedig *Pálffy* Béla predikál.

Lapunk olvasó közönségének boldog pün-kösdi ünnepeket kívánunk!

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	S z e m é l y v o n a t							
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.51	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	S z e m é l y v o n a t							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53	
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V.-Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.50 per-czig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Junius 7. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 5 órakor.

* Szent Angela. Holnap, ünnep másodnap-ján az Orsolya-zárda házi ünnepet ül, védő-szentjének Szent Angelának névnapját. Ez al-kalomból fél 10 órakor *Makucz* Ernő zárda-lelkész szent beszédet tart, utánna pedig *Palotay* László praelátus segédlettel ünnepélyes szent misét mutat be.

* *Nátáfalussy* főigazgató uton. *Nátáfalussy* Kornél királyi tanácsos, tankerületi főigazgató holnap két utra, hogy a tankerületéhez tartozó gimnáziumok és reáliskolák érettségi vizsgálatain elnököljön. Legelőször *Lugosra* utazik.

* Püspöki jubileum. Besztercebánya haza-fias, agg püspökét, dr. *Rimely* Károly valóságos belső titkos tanácsost az egyházmegye papságán kívül igen számosan üdvözölték és ünnepelték tíz éves püspöki jubileuma alkal-mából. A torony ormát lobogók díszítették és a templomban hálaadó istentiszteletet tar-tottak.

* E-küvő. Pünkösöd másodnapján, hétfőn d. u. 5 órakor tartja esküvőjét a Szent László-templomban *Cserey* Dezső takerékpénztári tisztviselő bájos arájával, *Novák* Margitkával, *Novák* János városi ellenőr leányával.

* **Iskolalátogatás.** Bihar megye tanfelügyelője, Sipos Orbán a héten fejezte be ideai iskolalátogatását a nagyváradai *községi polgári leányiskolában*. Meglátogatta az összes osztályokat, meghallgatta az összes tantárgyakat, végül értekezletre gyűjtötte a polg. leányiskola tanári karát s tapasztalatai eredményeként a legnagyobb elismerés hangján szólt az iskolai rend-, fegyelm- s előhaladásról: »Sem a tananyag feldolgozásában vagy irányában, sem a tanmódszerben kifogásolni valót nem találtam! — ezek voltak szavai. — Ellenkezőleg benső meglepéssel emelhetem ki a tanításban elért sikereket, az egész iskolaéletet átlengő hazafias szellemet s kormányom nevében köszönetet mondok a tanári karnak. A tanfelügyelő szavai nagy hatást tettek a tanító testületre, mely azután meleg ovációban részesítette lelkes vezérét és főnökét kitűnő és lángoló hazafissággal megírt könyvének megjelenése alkalmából. Mindezek csak azt bizonyítják, hogy Nagyvárad városnak polgári leányiskolája magas színvonalon áll.

* **Móricz Pál temetése** tegnapelőtt délután nagy részvét mellett ment végbe B.-Ujfaluban. A ravatalt szebbnél-szebb koszorúk övezte borította. A gyászoló közönség sorában a család tagjain a helybeli intelligencia és nagy közönségen kívül ott voltak: Dr. Beöthy László főispán és neje, Molnár Viktor temesi főispán, Szunyogh Lóránd, Szunyogh Szabolcs, Szunyogh Zoltán, Noszlópy Gyula, Baranyi András, Balogh Elemér, Miskolczi Barna, Leszkay János, Fényes Endre, Nadányi Miklós és többen. Távirattal megjelentek a résztvevők: Báró Bánffy Dezső kir. főudvarmester, volt miniszterelnök, Wekerle Sándor volt miniszterelnök, Hegedűs Sándor volt miniszter, Darányi Ignác miniszter, gróf Tisza Kálmán, özv. Tisza Kálmánné Degenfeld Iona grófnő, Gróf Dessewffy Aladárné, Báró Ambrózy Mária, Ugron Gábor, Gajary Odön, Szily Pongrácz orsz. képviselő, Báró Ambrózy Lajos, Latinovits János főrendiházi tag, Maassy György, Latinovits Géza képviselő, Kabdebó Gergely temesi, Szabó Sándor máramarosi alispán, Abaffy Eduard, Fehér Elemér, ifj. Elek Gusztáv cs. és kir. kamarások, Miskolczi Ferencz bihari alispán, Bakonyi Géza, Bezerédj Viktor, Némethy Károly, Szalay miniszteri tanácsosok, Báró Rosner Ervin máramarosi főispán, Paizs Andor curiai tanácselnök, a Nadányi, Teleszky, Telbisz, Fejér, Maassy, Meskó, Balogh, Cziffra, Hetey, Klobuszky, Fényes családok és még számosan.

* **Hírlapírók kongresszusa.** Pünkösdi első napján tartja meg a magyar vidéki sajtó munkásainak országos egyesülete, a *Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége* évi közgyűlését a fővárosban. A kongresszus kiemelkedő tárgya a *Palócz* László titkár jelentése, mely részletesen foglalkozik az elmúlt évnek a szövetséget érdeklő eseményeivel. Megemlíti többek között a jelentés, hogy a szövetség utazási ösztöndíját, 500 koronát az igazgatóság az idén öt pályázó közül ifj. Móricz Pálnak, a »Debreczen« felelős szerkesztőjének ítélte oda, mert utazásának terve és tanulmányainak célja nagy figyelemre érdemes. Ugyanis célja egyrészt Bihar megyének, másrészt a Székelyföldnek az oláhságtól rajzott és részben már az oláhság sötét rengetegébe is zárt vidékein, a fenyegetett végvárainkba, vagy a már idegen hatalomba ejtett más erdőlyrészi, egykori magyar községbe is elzarándokolni, hogy jegyzésbe vegye a bajokat és mulasztásokat. A jelentés többi része beszámol a nyugdíjintézetéről és az egyet vagyoni helyzetéről.

* **Ünnep miatt.** A Fülöp takarékos- és segélyszövetkezet értesíti tagjait, hogy a befizetések az ünnep miatt ma délelőtti helyett holnap, hétfőn d. e. 9—11 óráig teljesítendőek.

* **Az újvárosi népkönyvtár.** Az újvárosi népkönyvtár, — mely a kultuszminiszter és Nagyvárad város közönségének áldozatkészségéből ma már kb. 1400 kötetből áll s mely április óta tölti be hivatását, a mennyiben az újvárosi polgárok közül 200-an felül használják, most ismét igen értékes gyűjteménnyel gazdagodott; a muzeumok és könyvtárak országos tanácsa ugyanis átiratot intézett dr. Adorján Arminhoz, a Szigligeti-társaság titkárához, melyben tudatja, hogy az engedélyezett 1000 koronás teljesen felszerelt népkönyvtárat vasúti teheráru gyanánt legközelebb utnak indítják.

* **Bihar megye felirata.** Biharvármegye rendkívüli közgyűlése tudvalevőleg nagy többséggel elfogadta *Hegyesi* Márton biz. tag azon indítványát, hogy a vármegye írjon fel a képviselőházhoz, az obstrukció ellen. A feliratot az alispán másnap fel is küldte a képviselőház elnökségéhez. A képviselőház szerdai ülésén az ellenzék részéről szóba hozták, hogy a felirat felküldése törvénytelen, mert az ellen felebbezés lett beadva. Biharvármegye alispáni hivatalánál azonban semmit sem tudnak a felebbezésről s oda ilyen beadvány a mai napig nem érkezett.

* **Az aradi Vass-szálloda égése.** Szenzációs hírt kaptunk Aradról. Tegnap hajnali három óra után kigyulladt a Vass-szálloda udvari éttermének tetőzete. Mire a tüzet a szálloda egyik szolgája észrevette, a lángok már elharapództak az egész épület tetőzetén. Egy negyed négy órakor már magasan csaptak fel a lángok, amelyek nagy néptömeget csődítettek az égő épülethez. Eközben megerkezett a tűzoltóság valamennyi szerkocsival és a teljes őrséggel. A lángok már az épület belsejét is veszélyeztették, amikor fölverték és kikakoltatták az összes vendégeket. A tűzország nagy apparátussal látott a tűz lokalizálásához, de a féktelen elemnek gátat vetni nem tudtak. A lángok átsaptak a szomszéd Fehér-Kereszt tetőzetére, a föloldal a Sebessy-féle ház tetejébe és a Zrínyi-utcai Kánya-féle sörcsarnok épületébe. A szálloda padlása tele volt ruhaneműekkel, amelyek mind elégték. Félágykor nagy recsenéssel beszakadt az égő tetőzet. Kézzel utóbb lassan megeredt az eső, ami segít az oltásban. A leégett tetőzeteken napok óta bádósok dolgoztak; valószínűleg ezeknek a vigyázatlanságából eredt a tűz, amely délután óta lappanghatott a tetőzetben.

* **Uj közigazgatási gyakoronok.** Dr. Beöthy László főispán *Juricskay* Barnabást közigazgatási gyakoronokká nevezte ki. Az új közigazgatási gyakoronok, a ki lapunknak is volt rövidebb ideig belső dolgozótársa, évek óta kiváló sikerrel vezeti a rendőrség szegényügyosztályát s mostani kinevezése által a rendszeresített hivatalnoki testület kiváló szorgalmu és képzett taggal gyarapodik.

* **Eltemette a föld.** Szomorú végzete lett szegény *Vasgyura* György szent-jobbi kőművesnek, mint ottani tudósítónk telefonon jelenti. Vasgyura idősebb ember léte még mindig nehéz munkával keresi kenyerét. Tegnap is egy istállót akart építeni a hegy oldalában. Már annyira előrehaladt a munkában, hogy 3/4 méternyi földet le is vágott belőle s úgy akarta, hogy az így keletkezett egyenes földrét képezze az istállónak egyik falát. Ugy hét óra tájban tegnap reggel újra munkához látott s fa oszlopokkal akarta megtámasztani az említett falat, de eközben az egyenes földrét beomlott és a szegény öreg kőművest agyonnyomta. Meg kell e helyen említenünk, hogy Vasgyura nem is magának készítette az istállót s az építkezés az előjáróságnál ba sem volt jelentve. Most, a mikor már a szegény munkásember holtan fekszik indítottak szigorú nyomozást annak felderítésére, hogy kit terhel a bejelentés elmulasztásáért a felelősség. Az előjáróság jelentést tett az esetről az ügyészségnek, honnan a vizsgálóbíró s a törvénytárszék orvos kiutaztak a helyszínére, hogy a nyomozást személyesen vezessék.

* **Egy pánszláv hagyatéka.** Turóc-Szent-Mártonból írják, hogy *Czvikota* Máté, mint már említettük, 150—160.000 koronára rugó vagyontól nemzetiiségi czélokra hagyta, míg koldussorban élő öcsésének csak havi 30 korona életjáradékot hagyott, többi nagyszámu rokonairól pedig teljesen megfeledkezett, miért is ezek a végrendeletet megtámadni készülnek. Érdekes a től tulzók vezetőinek az az érölködése, hogy az örökséget mindenáron a től nemzetiiségi propagandának megmentésék. Egyik turóc-szentmártoni töl ügyvéd az ottani tolonczházban kutatta ki az örökhagyónak koldus öcsését s tudatva vele a nagy szerencsét, mely töl elhunyt bátyja részéről a havi 30 korona életjáradékkal érte. Valcsára vitte és ott néhány más rokonaival szövetkezve, egy nyilatkozat aláírására igyekezett a tudatlan koldust rábírní, amely szerint töl meglegszik örökségével és érvényesnek ismeri el a végrendeletet. Már Zniön is járt a derék társaság, hogy a nyilatkozatot a törvényes formában elkészítsék, mikor ennek több más rokon is megszát vette és a koldust a neki szuggerált szándékáról lebeszélte.

* **Eljegyzés.** *Májercsik* Ferencz, néhai Májercsik Ferencz árvaszéki helyettes elnök fia eljegyezte özv. nyeviczkei *Lőrinczy* Viktorné bájós és művelt leányát, Jolánkát.

* **Kirándulás bicziklin Gyulára.** Mióta a szintársulat itthagya Váradot és elment nyári állomására Gyulára, sehogysem tud ebbe belenyugodni a színházba járó közönség egyrésze, — az ifjuság. Elhatározták az ifjak, hogy mához egy hétre kerékpáron impozáns számban átrándulnak Gyulára, megmutatni a gyulai színházi közönségnek, hogy mennyire tisztelik Nagyváradon a szintársulat kedvencz szubrettét a kis Bob herceget. A menetben való részvételre *Lőrinczy* Rezsőnél (Füredi-u.) lehet jelentkezni.

* **Halál vacsora** közben. Otthon vacsorázott családi körben *Dávidovits* Sámuel, a Nagy-Teleky-utcai izr. hitközség alelnöke, amikor egyszerre csak a szívéhez kapott s egyetlen hang nélkül holtan esett össze. A családtagok azonnal orvost hívtak, aki már csak a beállott halált konstatalta.

* **Ongyilkosság.** *Bomb* Rozália az éjjel marófogot ivott. Súlyos belső sérülésekkel a biharmegyei közkórházba szállítottat. Öngyilkosságának oka életunság.

x **Mindenkinek** saját érdekében ajánljuk, hogy tekintsen szét az újonnan megnagyobbított Amerikai áruházban, Fő-utca (Bazár-épület), a hol most remek nagy rőfös raktár lett berendezve s annak kirakatai figyelmet érdemel.

x **A szász cseh Svájcz,** ezen természeti szépségeitől elragadó tája földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megszelthető, mert az Aussigban megtartandó iparkiallítás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérsékléssel — fognak indítani. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legoagyobb gyárainak egyike emelte annak hírnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az újvilágban is téri hódított gyártmányainak, mert ki nem ismerne a *Schicht szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

x Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét **Mezey Dezső** mulakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Felhívjuk olvasóink becses figyelmét **Kecskeméty István** jóhírnévnek örvendő vendégüljére, mely jó konyhájáért, tisztánkezelte italaiért és előzékeny s pontos kiszolgálásaért minden tekintetben elismerést érdemel. Pünkösdi másodnapján vendégei és jóbarátai tiszteletére tánczcsal egybekötött pünkösdi ünnepélyt rendez belépti-díj nélkül. Bővebb felvilágosítást szolgáljon mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyvárad** **Műszaki Villamos Vállalat** (Kert-utca 81. szám, Auer tizlet) költségvetést kér, mely a **legalaposabban** és **teljesen díjmentesen** állíttatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét **Andriska Jenő** uri és női divatkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Tisztelettel hívjuk fel a n. é. közönség szíves figyelmét **Cziller Imre** vászon, asztalnemű, uri és női divatárú nagy áruházának lapunk mai számában közölt tárcza alatti hirdetésére.

HOVSZULETEK.

A Népnevelési egyesület közgyűlése.

A »Bármegyei Népnevelési Egyesület« június hó 1-én Pünkösdi hétfőjén d. e. 11 órakor tartja a vármegyei ház terében tisztújító közgyűlést, melyre az egyesület tagjainak figyelmét ez uttal is felhívjuk.

Igazságszolgáltatás.

Királysértő élelapp.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Ritka szenzációs sajtóper tárgyalása volt tegnap a törvényszék esküdtbiróságának. Nemcsak maga a ritka ügy tette érdekessé a tárgyalást, hanem az a sok száználmasan komikus jelenet, a melyek az egész tárgyalás menetét tarkították.

E kínosan komikus epizódokat pedig a beperelt élelappocskák egyik száználmas figurája: **Schreier** ur, a főmunkatárs rendezte, aki hétköznapi kersekedő segéd, egyébként **lapgyakornoknak vallja magát** — üres óráiban pedig tiszteletbeli pinczér; — **amint ő mondja: rokonai tiszteletből** a sógoránál kisegítő pinczéri minőségben működött. **Horváth Vilmos**, a lap szerkesztője ezt az urat állítja a goromba versike szerzőjéül, loha a felelősséget ő maga is elvállalja. A **lapgyakornok** ur egyébként többször büntetett igen primitív ember, **akit szerkesztője zseniális észjárásu munkatársának nevez.**

E megdöbbentően komikus lapgyakornok ur mellett másik érdekes alakja a tárgyalásnak maga a vádlott szerkesztő: **Horváth Vilmos**. Őszbecsavarodó félkezére béna ember, akinek jellemrajzát Székesfehérvár város kitiltó határozata világitja meg. El van ebben a kellemetlen írásban mondva, hogy Horváth szerkesztő székesfehérvári szereplésekor szinte inscenálta a vakmerő botrányokat, hogy lapjának valami kis jövedelmet teremtsen. Több ily kompromittáló jellemrajzból különös képe rajzolódik elénk a **Füles Bagoly** szerkesztőjének.

A sajtóperre okot adandó verssorok történetét már tegnapi számunkban is vázoljuk részleteiben ez a következő:

A múlt évben az aradi gör. kel. püspöki szék körül megindult választási harc befeljeztével egyidejűleg, mely tudvaleg **Mangra** Vazul győzelmével végződött az Aradon Horváth K. Vilmos szerkesztésében megjelent »Füles Bagoly« című élelappban egy kép jelent meg, melyen három akasztófa látható, de csak egynek van gazdája. A kép alatt a következő felirat olvasható:

Az első szárazfa tied föltétlenül,

Ha Széll pártolni mer, másakra ő kerül

S aki szentesítné, ám ez lehetetlen

A nagyvárad királyi ügyészség pörbe fogta **Horváthot** királysértés címén, melyért a nagy-

várad kir. törvényszék esküdtbirósága tegnap vonta felelősségre.

Részletes tudósításunk a szenzációs esküdtzéki tárgyalásról a következő:

A tárgyalást **Nagy Ferenc** kir. törvényszéki elnök fél 10 órakor nyitja meg. Szavazók rák: **Csulyok Béla** és **Böhm Jenő**. Jegyző: **Nagy János**. A vádhatóságot **Baróthy Pál** kir. alügyész képviseli, a védelmet **Nagy Sándor** dr. képviselő aradi kriminálista. Mindenekelőtt az esküdtteket sorsolták ki, melyből mind vádló mind pedig a védő éltek visszavetési jogokkal.

Az esküdtzék a következőképen alakult meg: **Buzási József**, **Jancsó Dezső**, **Sipos István**, **Szabó István**, **Osterlamm Armin**, **Kasolczán Döme**, **Csete Mihály**, **Friedländer Sámuel** dr., **V. Milibák József**, **Tokai János**, **Orodi Jenő** és **Krisztó Miklós**.

Főeszküdték: **Ily. Cser János** és **Jerzák István**.

Az esküdték kisorsolása után kezdetét vette a tárgyalás, melyen nagyszámu hallgató közönség jelent meg. Mindenekelőtt a vádlottat hallgatták ki, a hozzá intézett általános kérdésekre adott válasza után előadja, hogy a kérdéses cikk, illetve kép és alatta álló vers, hogy látott napvilágot. Betegségére hivatkozik ugyanis illetve arra, hogy éppen akkor súlyos természeti betegségé miatt a lap »rendes kiadása körüli teendők ellátásában. Már-már arra gondolt, hogy a lap legközelebbi (vasárnapi) számának megjelenését egy pár nappal elhalasztja, mikor megjelent nála egy régi munkatársa és feljajította neki az ismert három akasztófa cikket illetve illusztrált verset. O azután minden utógondolat nélkül lekötölte e verset mint a **Mangra** ellensége, arra azonban távolról sem gondolt, hogy ezzel királysértés vétségét követte volna el, mert tudomása szerint a görög keleti püspök szentesítése nem a király hatáskörébe tartozik.

Ezzel vádlott kihallgatása befejeztetve kezdetét vette a bizonyítási eljárás, mely a tanú kihallgatásokkal kezdődött. Mindenekelőtt **Schreier** Sándor tanúnak kihallgatását rendelte el a törvényszék, habár ennek szükségét védő nem látja fenntartani. Ez az a szerkesztőtől **zseniálisnak** nevezett fiatal ember, aki — vádlott vallomása szerint az inkriminált cikk tulajdonképeni szerzője. Igen érdekes egyén, aki elnök kérdésére előadja, hogy 22 éves, jelenleg kereskedő segéd és hogy mikor a kérdéses cikk napvilágot látott »**Lapgyakornok**« volt a »**Füles Bagoly**«-nál.

Ügyész: Nem volt őnek még más foglalkozása is?

Tanu: Nem.

Ügyész: Pedig én úgy értesültem, hogy már **pinczér** is volt.

Tanu: Igen, egyszer egy távoli rokonomnál, de csak rokonai tiszteletből!

Majd előadja, hogy a kérdéses verset a választás színhelyén egy ismeretlen adta neki s csak azért adta ki a verset magának, mert amenny nem kapott volna érte honoráriumot. Tanú kihallgatása után a törvényszék visszavonult tanácskozássra afelött döntendő, hogy vajjon megesküszik-e tanút vagy nem. A tanú megesküszése mellőztetett. Ezután **Lázár Aurél** dr. szenteszéki ügyész kihallgatása következett.

Déután 4 órakor folytatta az esküdtzék a tárgyalást, mely mindjárt a vádbeszéddel kezdődött, mi **Baróthy Pál** kir. alügyész, mint a vádhatóság képviselője tartott. Kerek szerkesztő, jó érvekben bővelkedő beszédében vádlott bűnösségét bizonyítja és kéri az esküdtteket, hogy vádlottat bűnösnek mondják ki.

A vádbeszéd elhangzása után elnök a tárgyalást pár percre felfüggeszti. Szünet után a védelem képviseletében **Nagy Sándor** dr. jeles aradi kriminálista emelkedett szólásra, hogy védőbeszédét elmondja. Nem jelentéktelen dolognak tartjuk itt felemlíteni, hogy **Nagy Sándor** dr.-nak ez ügyben ténykedése elé nem csekély kíváncsisággal néztek jogász körökben, s ebben találjuk magyarázatát azután annak, hogy a tárgyaláson állandóan számos jogász, ügyvéd volt jelen.

Védőnek szép, jól átgondolt beszédével sikerült az esküdtkeknek bebizonyítani, hogy az inkriminált verssorban, — még ha azt a király személyére vonatkoztatnók is — királysértés nem foglaltatik.

Ezután az esküdték verdiktje következett, mely fölmentő volt. A kir. törvényszék ennek alapján a vádlottat **felmentette** s miután az ítéletben a kir. ügyész is megnyugodott, a további eljárást beszüntette.

A tárgyalás fél 8 órakor ért véget.

TANUGY.

Magántanulók vizsgálata a főgimnáziumban.

A nagyvárad prémontrei főgimnáziumban a f. isk. évben a magántanulók írásbeli vizsgálata f. é. június hó 9-án (kedden), a szóbeli vizsgálat pedig június 10-én (szerda) lesz. A vizsgálat mindkét napon reggel 8 kor veszi kezdetét.

Nagyvárad, 1903. május 30-án.

Az igazgatóság.

Osztályvizsgálatok a főreáliskolában.

A nagyvárad kir. áll. főreáliskolának évvégi osztályvizsgálatai következő sorrendben fognak befolyni:

Június 7-én d. e. 8 órakor izrael orth. hittan.

Június 7-én d. u. 3 órakor ev. ref. és ág. ev. hittan.

Június 10-én d. u. 4 órakor VII. o. egészségtan.

Június 11-én d. e. 8 órakor IV—VII. d. u. 3 órakor I—III. congr. izr. hittan.

Június 13-án d. e. 8 órakor róm. kath., d. u. 4 órakor gör. kel. hittan.

Június 13-án írásbeli és szóbeli **magánvizsgálatok**.

Június 18-án d. e. 8 órakor I. a) o. magyar, német, földrajz; III. o. természettan, számtan, mértan; VII. o. magyar, német, történet.

Június 19-én d. e. 8 órakor I. b) magyar, német, földrajz; IV. o. természettan, mennyiségtan, mértan; VI. o. német, francia, vegytan.

Június 20-án d. e. 8 órakor II. o. magyar, német, földrajz; V. o. magyar, német francia.

Június 22-én d. e. 8 órakor III. o. magyar, német, történet; IV. o. német, francia; VII. o. mennyiségtan, fizika, ábrázoló m.

Június 23-án d. e. 8 órakor. I. a) o. számtan, természetrajz, mértan; V. o. mennyiségtan, vegytan; VI. o. magyar, történelem, természetrajz.

Jun. 24-én d. e. 8 órakor. I. b) o. természetrajz, számtan, mértan; II. o. természetrajz, számtan, mértan; III. o. francia, földrajz, IV. o. magyar történelem.

25-én d. e. 8 órakor. V. o. történelem, természetrajz; VI. o. mennyiségtan, mértan; VII. o. francia, vegytan.

23-án d. u. 5 órakor. Tornaünnepély.

29-én d. e. 8 órakor. Evzáró ünnepély.

E vizsgálatokra a mélyen tisztelt szülőket és tanúkat barátait tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Vizsgálat. A nagyvárad kir. rkath tanítóképzőben magántanulók részére az osztályvizsgálatok 1903. június 20. és 22-én lesznek. Jelentkezés levél útján, vagy személyesen 1903. június 17-ig beérőlván.

Nagyvárad, 1903. május 29.

Az igazgatóság.

IPARÜGYEK.

Ipartestületi előjárósági ülés.

Az ipartestület előjáróságának 1903. évi május hó 28-án tartott rendes havi ülésén megjelentek az iparhatóság részéről **Gerő Armin** főkapitány, iparhatósági biztos, az előjáróság részéről **Berisey György** elnök, **Andriska Károly** és **Ováry Lajos** alelnökök, **Badar Benjámán**, **Bodnár János**, **Czegledi J. remiás**, **Fröhlich János**, **Gödény Sándor**, **Juhász Benedek**, **Lévay Márton**, **Molnár János**, **Oláh M. Lajos**, **Sinka László**, **Stágl Kálmán**, **Polonkay Gyula**, **Urán Mihály**, **Vlád Agoston** előjárók, **Lebovits Miksa**, **Kovács**

Kálmán póttagok, Tárnoki László számvevő, Iványi István pénztárnok és Jankovich János ipartestületi főjegyző.

Az ápril havi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és jóváhagyása után az elnöki jelentés lett felolvasva az ügyforgalomról és az ápril havi pénztári számadások vizsgálatáról, mely szerint a bevétel 1264 korona 6 fillér, a március havi maradvány 746 korona 56 fillérrel együtt 2010 korona 62 fillér, a kiadás 1145 korona 36 fillér, a maradvány 865 kor. 26 fillért tüntetve ki.

A nyugdíj ügyben egy tiztagu bizottság lett megválasztva és javaslattal megbízva.

Az ápril és május hónapban megtartott *electrotechnikai* gyakorlatok és előadásokért a m. k. kereskedelemügyi miniszter urnak feliratban köszönet kifejezése határozottatott.

A kaposvári ipartestület által megindított mozgalomhoz, hogy az *ipartörvény revíziójának* tárgyalására leendő kitizése iránt az országgyűléshez a képviselők útján kérelem intézések a csatlakozás elhatározottatott.

A Looz-féle testületi házba a vízvezeték bevezetése és felszerelése iránti intézkedéssel az elnökség bízott meg.

A nagyvárad-i takarékpénztárnak a menház javára adott 50 koronáért köszönetet szavazott.

Egy beteg iparosnak gyógyítási költségére 50 korona, 16 rendű számlára 519 korona 22 fillér kiutaltatott.

MŰVESZET.

A Zeneiskola hangversenye. A nagyvárad-i zenekedvelők egyesülete által létesített és fenntartott nyilvános zeneiskola XIV-ik hangversenyét mához egy hétre, vasárnap délután 4 órakor, az Egyesület helyiségében rendezti, melyre a belépti díj felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. A műsort térszűke miatt legközelebb közöljük.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak szini előadása.

A nagyvárad-i ipartestületi ifjak önképző egylete június 13-án és 14-én a Szigligeti-színházban jótékony célú műkedvelő színelőadást rendez. Ez alkalommal felerészben a Bihar megyei és Nagyvárad-i Négyelet menháza javára, június 13-án és 14-én Csepreghy Ferencz népszínművét a *»Sárga Csikó«*. 14-én vasárnap délután félhét órával a *»Czigány«* népszínműt adják elő. A próbák már hetek óta serényen folytak Varga Gyula egyleti tag ügyes rendezésével, ki fáradságot nem ismerő buzgalommal igyekszik megfelelni a szini előadás iránt érdeklődő nagyközönség várakozásainak.

NYILTTÉR.

Országgh Sándor

zongoragyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

121

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

új orgonáit.

Elvállal *javitásokat* a legjutányosabb árak mellett.

Kisebb orgonák raktáron!

211 Árjegyzéket kívánatra küldök.

Dr. Bárdos Imre

ügyvédi irodáját

Nagyváradon, Pável-utca 6—376. SZ. a.

megnyitotta.

305.

MERTZ NÁNDOR utóda

fűszer-, csemege és borkereskedése,

NAGYVÁRAD, Körös-utca Mertz-ház.

Telefon: 448. szám.

Egy próba megrendelés elegendő, hogy mindenki meggyőződjön az alább jelzett **Kávéfajok**

— **kiváló minőségéről.** —

Cuba kávé, finom, kilója 1 frt. 60 kr.

Ceylon-Cuba, finom, 2 frt. — kr.

Cuba kávé, extra finom, 2 frt. 40 kr.

Minden kiló Kávéhoz egy Kiló Czukor, ajándékul.

Tisztán kezelt, természetes, Magyaradi fehér, és ménesi vörös

BOROK,

a legjobb minőségben.

Cognac-, Rum-, Likörök, Szilva- és Seprő-Pálinka nagyraktár.

Jégbe-hűtött SÖR,

egy nagy üveg 13 kr.

egy nagy üveg kőbányai 16 kr.

Kosarak, gyümölcszállításhoz a legolcsóbb árban.

DENATURÁLT-SZESZ eladás.

Mindennemű **fűszer-árak,** a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett.

Tisztelettel

Mertz Nándor utóda.

Szabott árak!

China-ezüst gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát,

u. m. étszerek, asztalterítékek,

gyertya- és karos gyertyatartók,

álló villany-lámpák, tálcák, asz-

tal- és gyümölcsállványok, disz-

tárgyak a legújabb művészies ki-

vitelben. Patina, Doré és oxyd nász-

ajándékok, verseny- és jubileumra

alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-,

szálloda- és kávéházberendezések

a legszólóbb kivitelben.

Chinai és valódi ezüsthöz igen

alkalmas a chinai ezüst gyári rak-

tár ezüst fémtisztító pora és ezüst

fémtisztító-vize.

70

Szabott gyári árak!

En gros, en detail!

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett

13 próbás *ezüst evőkészletek* 5¹/₂

gyertyatartók és *girandolok* 6¹/₂

krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

TELEFON 194.

TELEFON 194

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utca 1. szám alá át helyeztem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű kések tükrőfnyesre pallérozása, valamint késműves munkák előállítása, a leglekiismeretesebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állítatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcai házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

TAVIRATOK.

Püspökök installációja.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv. Hosszu Vazul lugosi püspököt június 12-ikén szentelik föl Balázsfalván. Az ünnepies felszentelést Radu Demeter és Mihályi Viktor püspökök végzik. Hosszu Vazul püspök beiktatását június 19-ikén tartják meg. Radu Demeter nagyvárad-i gör. kath püspök beiktatása még június végén meg fog történni. Ezután Radu püspök hosszabb ideig Hosszu lugosi püspök vendége lesz, majd a két püspök hosszabb nyaralásra Bihar-füredre utazik.

Arad megye az obstrukció ellen.

Arad, május 29. (Saj. tud. távir.) Arad vármegye közgyűlésén ma elhatározták, hogy felirnak a képviselőházhoz az obstrukció ellen. Érdekes, hogy a román vezető emberek a felirat ellen zajosan tüntettek.

Garázda tisztek.

Pozsony, május 30. (Saj. tud. táv.) A Palugyai vendéglőben tisztek mulattak s mikor *Palugyai*, a vendéglő tulajdonosa a zár óra után távozásra szólította fel a tiszteket, azok kardot rántottak és Palugyait súlyosan megsebesítették.

Vasuti szerencsétlenség.

Krakkó, máj. 30. (Saj. tud. távir.) Egyik közeli falu állomásán a délután érkező személyvonat kisiklott. A vasuti szerencsétlenség emberéletbe került, a mennyiben egy fékező meghalt, három vasuti alkalmazott és számos utas súlyosan megsebesült.

Öngyilkos fiatal házások.

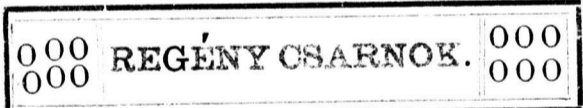
S.-A.-Ujhely, máj. 30. (Saj. tud. táv.) *Jánovics Miklós* máv. tisztviselő nejét és magát szíven lötte. Búcsuzó levelükben együttes elhatározásukat említik a fiatal házások s tettök okául mindkettőjük idegbaját adják.

Templomrablás.

S.-A.-Ujhely, máj. 30. (Saj. tud. táv.) A róm. kath. templomot az éjjel ismeretlen tettesek kirabolták. Nagy értékű egyházi edényeket és ruhákat vittek el. A kár tetemes összegre rug.

Szociálista községi bíró.

Arad, május 30. (Saj. tud. táv.) A közelmúltban emlékezetes szenzációt keltett az arad megyei Seprős községben történt véres bíróválasztás. Köztudomásu, hogy akkor *Martin János*, a szociálisták jelöltje maradt kisebbségben s éppen ez adott okot a véres lázadásra. A tegnapi választáson, mint táviratilag értesítenek, *Martin János* szociálistát választották meg nagy szótöbbséggel bírónak.

Sorsjáték.

Regény.
Írta: Stella (Szőke Berta) 4
II.
Az ebéd igen nagy csendben folyt le. Kiki a maga gondolataival foglalkozott, s örült, hogy a másik nem zavarja. Márta alig nyult ételéhez, s már a második fogásnál engedélni kért és a szobájába vonult.
Itt végig dőlt a pamlagon, mint ezt már gyermekora óta minden fontosabb esemény közbejötténél szokta és bosszantónak találta ezt az egész dolgot, bár el kellett ismernie, hogy itt érdekes kaland ígérkezik.
De mikor az ő szívében még mindig ott élt annak a fekete bajszu rajztanárnak a képe.
Akkor, két év előtt, mikor Bécsből haza jött, egész kis regényt szőtt, melynek természetesen a kiállításakor megismert ifjú és ő voltak a hősei. Azóta azonban megváltoztak a viszonyok
Tornyai rajztanár, aki neki rajz és festészetből külön órát adott, a leccéken többet beszélt bizonyos érzelmekről, melyeket a tanár tanítványa iránt táplál, mint a rajz és festészet elemeiről. Irónja gyakran egész véletlenül az előtte levő arabeszk vagy virág minta hegyét, a Márta nagy kék ábrándos tekintetű ki fejezésteljes szeméit, vagy élettől duzzadó piczi piros ajkát tette papírra. A tanítvány meg csupa kgyeletből nagy elfszeretettel raj-

zolta a különböző formájú bajszokat, persze természet után. A modell legnagyobb részt maga Tornyai volt, az ő bajszva valóságos remeke az eddig látott összes bajszoknak.

A modell nem mindig tanusított kifogástalan viselkedést. A művésznek keze ugyanis a lerajzolandó részkörvonalaikak bizt sabb meghatározása végett, gyakran érintkezésbe jött a mintával. A modell ilyenkor megelevenedett, elfogta a rózsás ujjakat, s addig el sem bocsátá, míg külön-külön össze nem csókolgatta. Éppen egy ilyen kritikus pillanatban talált belépni a mama. Tanár és tanítvány hiába igyekeztek magukat igazolni, nem használt; az éles szemű Vajdáné nem hagyta magát holmi érvekkel félrevezettetni, hanem a rajztanár urnak minden további nélkül ajtót mutatott, a tanítványt pedig ugy eldöngötte, hogy az, ezt a rajta esett sértést soha, még talán halálos óráján sem tudta megbocsájtani.

Ezután igen szomorú napok következtek, mert a kegyetlen mama nem elégedett meg azszal, hogy kedves leányával olyan brutálisan bánt, hanem még összes rajz- és festészeit elkobozta, s midőn kétségbeesése s miatti óriási mérvet öltött, szemeláttára a tűzbe dobta.

Szomorúnak, kietlennek, czélnélkülinek mutatkozott most reá a jövő. Márta első felháborodásában fel akart lázadni az anyai zsarnokság ellen, szebpénzéből végre ismét beszerezhetne volna a rajz eszközöket, s bár apjában mint mindig, ugy most és hüszövétségesre talált volna, nem merete tenni. Barátnéja hiába vigasztalta, kedélye nem vidult fel, sőt mindig borosabb lett, hogyne; mikor a tanár ur nagyon hidegen viselkedett, ha találkoztak, alig köszönt.

— Kérlek ne járj ugy mint a ki eszt vesztette, — mondta gyakran Irma legjobb és egyedüli barátjáné — hisz Tornyai nevet rajtad. A mulkor is dicskedett a mi Bélánknak, hogy te mennyire kitüntetted őt, öntelten mesélte milyen szerelmes voltál belé, s hogy miután édes anyád ajtót mutatott neki, egész betege vagy a bínatnak.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A lópatkolási tanfolyam vége.

Az ipartestület és kereskedelmi és iparkamara kérelmére a m. kir. földmiveltügyi minisztérium által engedélyezett, 1902. évi október hó 20-án megkezdett, 1903. évi márcziushó 8-án befejezett lópatkolási tanfolyamot hallgatott és jelesen vizsgázott. ennek alapján oklevelet nyertek következő helybeli kovács iparosok: *Bona Kalmán* Sztaroveszky-utca 224, *Kucsmás Péter* Vámbáz-utca, *Scheiber Ferencz* Kolozsvári-utca, *Szallay Lajos* Hatytu-utca, *Szücs Ferencz* Szaesvay-utca, *Tiringer Ferencz* Szalárdi-utca Posta-sikátor, *Varga Ambrus* N.-Teleki-utca.

Amennyiben eddig több ló tulajdonos — állítólag okleveles lóvasalók hiányában — lovaikat a katonai kovács műhelyekben patkolatták, ennek szüksége többé fenn nem forog, a katonai kovácsműhelyekben pedig polgárok részére az ipari munkák teljesítése felsőbb katonai hatóság által betiltatott.

Miről a lótarló polgárok tisztelettel értesítettek.

Nagyvárad, 1903. május 28.

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

A zárlat feloldatott. A város területén a száj- és körömfajás miatt elrendelt zárlat, a tegnapi napon feloldatott. Tekintettel azonban arra, hogy Peczesezőlős és Fagyivásárhely szomszédos községekben a száj- és körömfajás még ez idő szerint is tart, Állatvásáraink a zárlat feloldatása daczára meg nem tarthatók.

Határidők.

	Budapest, május 30.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26

Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde

	Budapest, május 30.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. május 30-án.	
Magyar aranyjáradék 4%	121.—
Magyar koronajáradék	91.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	199.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	166.—
Osztrák járadék papirban	100.20
Osztrák járadék aranyban	100.20
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	158.—
Osztrák magyar bank részvény	16.40
Magyar hitelbankrészvény	731.—
Osztrák hitelintézet részvény	680.50
Párisi vista	95.20
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.07
Németbirodalmi márka	117.17
Londoni vista	239.70
20 márkás arany	23.48

A szerkesztőséget feloldó:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Gazdálkodók figyelmébe!

Értesitem a t. gazdaközönséget, hogy a már ország-szerte ösmert és használatban levő Bellán-féle szabadalmazott (kenderből készült)

kéveketőim

kizárólagos elárusítási jogát — Bihar és a szomszédos vármegyékben

Helfy József,

nagyváradai zsák- és ponyva-nagykereskedőre ruháztam át, ki a cséplési illetve az aratási idény alatt e kéveketőkben állandó raktárt fog tartani s azt ugyanolyan árban fogja árusítani, mint az árjegyzékemben jegyezve van.

Nevezett czég jó hírneve kellő garanciát nyujt arra nézve, hogy a t. gazdaközönség szolid kiszolgálásban fog részesülni.

Kelt Bács-Cséb, 1903. május 28.

Teljes tisztelettel

Bellán Máttyás.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS.COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és megbűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Póráktár: **Török József,** gyógyszerésznél **Budapestben.**

Richter F. Ad. és társa,
.. csász. és kir. udvari szállítók. ..
Rudolstadt.

Gazdasági gépek

és

peronospora fecskendők

javitását és helyreállítását jól, gyorsan és olcsón teljesíti a többszörösen kitüntetett

Rosenthal és Ehrlich czég

1847-ben alapított

érczárú- és csengőgyára

Nagyváradon,

Szacsvay-utcza, saját ház.

Ugyanott kaphatók:

a világhírű nagyváradai érczsengők, gazdasági és iskolai harangok, szab. szivattyus-kutak. «PLUTO» viznélküli closettek és bármiféle érczárú.

Szabászati tanfolyam

Tisztelettel értesitem az intelligens hölgyközönséget, hogy hatóságilag engedélyezett

szabászati és varró tanintézetet

nyitottam intelligens hölgyek részére.

Szabni, rajzolni, ruhát és fehérneműt varrni alaposan tanítok.

Mindenki varrhat magának.

Angol, francia ruhák, kosztümök, blousok és gyermek ruhák legegységesebb kivitelben készíttetnek.

Szíves pártfogást kér

özv. Eszéky Gyuláné.

186.

Üri-utcza 20. sz.

Első nagyváradai gyári festékraktár!

Telefon 441.

GALLOVITS I.

Telefon 441

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utcza 532. sz.,
saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

firnisz, butor és kocsilackot.

Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők
nagy raktára.

272

Különösen nagy raktár **szoba-padló lackokban.**

A legújabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartóságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Kizárólagos kosárüzet.l

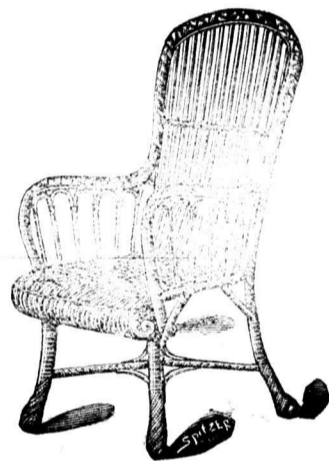
A közelebb tavaszra megérkező nagy mennyiségben különböző alakú kerti székek, kerti garnitúrák, utazó kosarak és mindenféle kosáráruk, melyeket eredeti gyári árakban árusítok.

Nagy választék GYERMEKKOCSIKBAN, különböző házi butorokban és alkalmas ajándéktárgyakban.

Olcsó, szabott árak! Kiváló tisztelettel!

OPPENHEIM F. VILMOS KOSÁRÁRU KERESKEDÉSE

NAGYVÁRAD, Fő-utcza. (Barts-ház.)

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű **TORONYÓRAIM** vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legegyszerűbb módon alkalmazható külön mozgó orsókkal s a súlyemelő cinkezett vassodronyköteket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jóállás felelősség mellett felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,

műlakatos és toronyórás.

216

Figyelem!

Az „Amerikai áruházz” olcsó árakban utólérhetetlen!

Értesíteni kívánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő-utca (Bazár-épület)** lett vissza-helyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

= gyönyörű rőfös raktár lett berendezve =

teljesen új, remek áruval, melynek megtekintése figyelmet érdemel
221. **Telefon-szám: 372.**

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

1091. májustól Zöldfa-utca 34. sz.
Sörház-sikátorral szemben.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett **fa- és vasbutorok**, valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. 34. sz. WALLERSTEIN FERENCZ Papp György-fele házban, a volt Erber helyiségben.
butor nagykereskedése.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stilszerű szilárd, első minőségű anyagból.
Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények
kaphatók.

Javitások gyorsan és pontosan
eszközölhetőnek.

ALAPITTATOTT : 1883 ban.

TELEFONSZÁM : 465.

Cement-, műkö-, beton- és aszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utca 10. sz. || Kolozsvár, Szappan-utca 6. sz.

Állandóan készít: egyszerű cementlapot, sajtolt diszes **mozaiklapot**, csatorna-csőveket, lépcsőket, fedlapot, esőviz-folyókát és mindennemű **MŰKÖVET**, továbbá SZABADALMAZOTT HORNYOLT **FEDÉLCSEREPET**, teljesen TŰZBIZTOS szabadalmazott **gipsztáblát** válaszfalak gyors előállítására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres szárassá tételét, mindennemű aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát művészi kivitelben.

Ajánkozik: járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal és keramitburkolatok, aszfaltparkeíták stb. elkészítésére.

👉 **Költségvetés ingyen és bérmentve.** 👈

**TÖRLESZTÉSES
jelzalog-kölcsönöket**

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45

és 50évi visszafizetésre fél éves részletekben, melyekben a kamat és a tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozása kölcsönöket convertál a

**polgári takarékpénztár részvénytársaság
NAGYVÁRAD.**

256

Ő cs. és apost. kir. Felsőháznak legfelső elhatározása folytán.
A polgári jótékony célokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyereményt tartalmaz készpénzben 506.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójövedék kezkesedik.

A huzás visszavonhatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7 sz. a továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétel részére ingyen adatnak ki.

280

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

KEZTYŰ GYÁRI RAKTÁR!

Andriska Jenő

**RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI
SZABÓKELLÉKEK
és DIVATÁRUK RAKTÁRA**

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

PONTOS KISZOLGÁLÁS!

FÜZŐ (MIEDER) GYÁRI RAKTÁR!

Nagy pünköshti keztyű vásár!

Női glace, színes — — — — — párja — frt 70 kr.	Női mosó szarvas bőr — — — — — párja — frt 75 kr.
> > és fehér — — — — — > — frt 85 kr.	> > > — — — — — > — frt 90 kr.
> > > és fekete — — — — — > 1 frt — kr.	> > > > — — — — — > 1 frt 10 kr.

Czérna keztyűk 20 krtól feljebb. Fél keztyűk nagy választékban.

140

Keztyű tisztítás páronként 12 krajczár.

Napernyők.	Művirágok.	Zsebkendők.	Illatszerek.	Férfi ingek.	Kézeltők.
Csipkegallérok.	Övek.	Harisnyák.	Szappanok.	Gallérok.	Nyakkendők.

TELEFON

TELEFON

LEGOLCSÓBB SZABOTT ÁRAK!

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

Olcsó és szakszerű

**VILLAMOS berendezéseket,
motor- és szellőztető szereléseket**

elvéllal a

NAGYVÁRADI

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Kert-utcza 81. sz. (Auer-üzlet).

Junius 1-től a „Nagyvárad Takarékpénztár“ palotájába lesz áthelyezve.

Ne mulassza el senki költségvetést kérni, mely teljesen díjmentesen eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

290

Guthard Imre,
budapesti elektrotechnikus.

Grünfeld Ignätz,
vállalkozó.

Szakszerűleg teljesített villamos felszerelésimről tauskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak néhányat bocsátok közre:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világítási szerelését, illetőleg berendezését legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szterényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesítjük, hogy váczai-utczai üzletünknek villamos berendezésével, daczára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kívánságunkhoz méltón szállítani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméljük, hogy pesti üzletének megnyitásakor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án.

Tisztelettel

Quantzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV. Váczai-utca 7.

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy cégünknek a villamos világítási munkákat teljesítette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve. Budapest, 1903. május 15-én.

Tisztelettel

Wodianer F. és Eiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI. Andrássy-ut 21.

Fontos az érdekelteknek tudni,
 hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,
 addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó.
 Amellett könnyen bevehető, mert íze nem émelygős, sós,
 hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél KOMÁROMBAN,
 üvege 60 fillér.

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s
 beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben. 288

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Első nagyváradai zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda” kapujával szemben.

Pénzkölcsön 8°-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre 8°-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapírokat kiváltunk
 és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kívá-
 natra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemű ékszerekre, ipari és árucikkekre a legkisebb összegtől
 a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyújt kölcsönt.

Viszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadjuk;
 ugyisint vidéki megbízásokat is elfogadjuk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapírok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél
 a legmesszebb menő kedvezmény biztosítottatik.

Mindennemű ékszerek, arany láncok, arany órák, (különlegességek)
 gyűrűk s az ékszer szakba vágó mindenféle czikkek legolcsóbb bevásárlási
 forrása.

Diszkrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön b-járatnál
 külön terem áll rendelkezésre.

278.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADAI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA :

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utca 6. szám.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint
 egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megye
 részére:

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-
 üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
 a Széchenyi szállodával szemben.

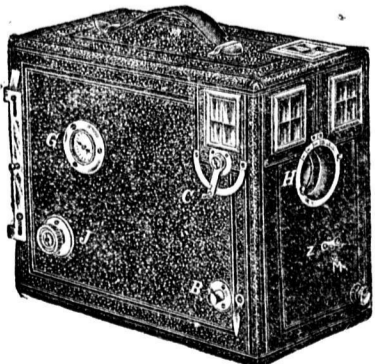
Az „Előpataki Gyógyviz” kitűnő sikerrel használtatik :

1. A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben, a túlságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsabában, hányásoknál.
2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, arany-érben s az ezzel járó rászokor s kedélykór szokásos székrekedéseinél.
3. Máj- és lépdegánatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj és váltólázakból származott lépdegánoknál.
4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszámvavarnoknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.
5. A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál, a kezdődő húgykő és fűvényszerűködés eseteiben kitűnő hűgysavoldó.
6. A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.
7. A nemi részek gyengeségeiben.
8. Angolkórban egyáltalában gyermekeknek a szervezet ép és erős kifejlődését vas-és-mész-tartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizet nemcsak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő itallal szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000.000 palackon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb fűszer-
 kereskedés- és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK
 KEZELŐSÉGE. 711

Mindennemű fényképezési kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Telefonszám 181.

Telefon: 398.

Telefon: 398

Tudomásul!

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy a „Nagyváradai Vendéglősök, Szállodások és Kávésok Részvénytársasága“

szikvizgyárát

üzembe hozta és szűrt vízből folyékony szénsavval gyártott szikvizének teljesen új és igen szép üvegekbeni elárúsítását megkezdte. Amidőn ezen körülményre a t. fogyasztó közönség szives figyelmét fölbívjuk, kérjük b. pártfogását és vagyunk

tisztelettel

894

Szikvizgyár-Részvénytársaság.

Megrendelések hához szállítanak!

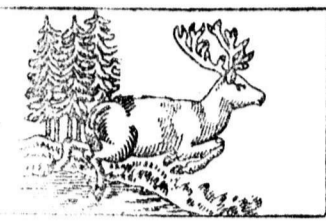
SCHICHT-szappan

109

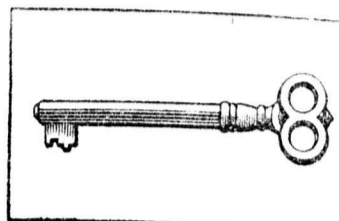
„SZARVAS“

vagy

„KULCS“

Legjobb, legkiadósabb és ezért a legolcsóbb szappan. Minden káros

hatású vegyítéktől mentes.

Mindenütt kapható.

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a fentebbi védjeggyel legyen ellátva.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

teljesen ujonnan átalakított és berendezett étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Pünkösti ünnepély.

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy

1903. június 1-én, pünköszt másodnapján, d. u. 5 órakor

táncszal egybekötött

pünkösti ünnepélyt

rendezek.

Belépti díj nincs.

Izletes ételek és tisztánkezelt italokról gondoskodva van.

Jó zenéről gondoskodva van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Naponta frissen csapolt MÁRCZIUSI SÖR, saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives vendég-szobáimat ujonnan berendeztem s tisztán tartására különös gondot fordítok, ugyszintén

szállóhely

is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.

Figyelem!

Miután sajátüzretelésű boraimból nagy készletem van, nagyobb mennyiségben is eladok. 50 literrel kezdve hához szállítok és 6% engedményt nyújtok. Viszont elárúsítóknak nagyobb kedvezmény

Távbeszélő: 67. sz.

KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA

Sü göny czim: Rosenberg Izsó

Rosenberg Izsó

építkezési anyagok, gazdasági cikkek és zsiradékok nagy raktára. Nagyvárad, Kossuth-utca.

I-ső rendű BEOCSINI Portland-CEMENT. Román-CEMENT.

EGERESI alabastrom és szobrász GIPSZ.

MENYEZET NÁDFONAT.

CEMENTLAPOK és BETONCSÖVEK.

CARBOLINEUM és TINCTORAL

megóvják a fát a korhadástól.

KŐ A G Y A G C S Ö V E K.

Valódi ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.

Aszfalt ELSZIGETELŐ lemezek.

Köszén-Kátrány.

Gazdasági cikkek:

Kitünő minőségű gép- és henger-olajok.

I-a REPCZE-OLAJ (égető-olaj).

Első rendű

250

TOVOTTE gépszir, kocsikenőcs és petroleum. CARBOLSAV. CREOLIN.

Nyomatott a Szent László-ny. mdában Nagyváradon.